X. Évfolyam. Budapest 1900. márczius hó 14. 22. (880.) szám.

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLŐNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadóhivatal felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.
Társszerkesztő: Buday Barna az OMGE. titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1900. márczius 14-én d. e. 10 órakor OMGE. díjlovaglást rendező bizottságának ülése.

1900. márczius 18-án d. u. 4 órakor. Tejtermelők orsz. egyesületének közgyűlése.

1900. márczius 24-én d. e. 11 órakor Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetének közgyűlése.

1900. márczius 25-én d. e. 10 órakor Orsz. méhészeti egyesület közgyűlése.

1900. márczius 25-én d. u. 4 órakor Magy. mezőg. szesztermelők orsz. egyesületének közgyűlése.

Figyelmeztetés OMGE. t. tagjaihoz.

Alapszabályaink 8. §. *c*) pontja értelmében az alapitványi kamatok és évdijak márczius hó végéig az egyesület pénztárába befizetendők. Felkérjük t. tagjainkat, hogy ezen kötelezettségüknek eleget tenni sziveskedjenek; a pénz megküldésének könnyebbitése czéljából lapunk első számához postautalványlapot melléknek.

Felhivjuk továbbá t. tagjaink figyelmét arra is, hogy az alapitványi és tagdij hátralékok, a mult évben szétküldött évkönyvben, a tagok névsoraiban kivannak tüntetve; amire azzal a megjegyzéssel hivjuk fel t. tagjaink figyelmét, hogy azok hátralékait, akik április haváig folyó évi tartozásukat be nem fizetik, az Egyesületi Tanács határozata alapján április havában per utján fogjuk behajtani, mert az egyesületre nehezendő nagy terhek a tagdijak szigoru behajtását követelik, hogy az egyesület is eleget tehessen kötelezettségeinek.

Igazgató.

A telepitési szaktanácskozmányról felvett jegyzőkönyv a földmivelésügyi miniszter úr Önagymélt.ósága által nyomtatásban könyvalakban kiadatott és ezen miből 100 példányt az OMGE. rendelkezésére bocsátott, hogy az érdeklődők közt szétossza. Felhivjuk tehát tagjaink figyelmét erre a nagyérdekü munkára, azon figyelmeztetéssel, hogy a müvet a készlet erejéig az OMGE. mindazon tagjainak postacsomagban megküldi, kik a székhöldési költség fejében 80 fillért az egyesülethez akár készpénzben, akár levélbélyegben megküldenek.

Igazgató.

Tavaszi luxus-lóvásár.

Az idei **tavaszi luxus-lóvásár** *április hó 1, 2 és 3-ik napján* tartatik meg az *OMGE. védnöksége alatt* a „Tattersall" istálóiban.

Az állami ménesek számfeletti lovai erre a vásárra **nem fognak felhozatni.**

A luxus-lóvásár dijazással lesz egybekötve. *Négyes fogatok részére kettő; hintós és jukker fogatok, valamint hátas lovak részére egyenként három 600—600 koronás díj, vagyis összesen 11 díj 2400 korona összegben tüzetik ki.*

A bejelentési határidő márczius hó 10-én lejárt. Katalógusok márczius hó 15-én jelennek meg. *A vásár tervezete a Tattersall titkárságánál* (Bpest, Külső Kerepesi-ut) kapható.

A telepités kérdéséhez.

Benyovszky Sándor grófnak a „*Köztelek*" f. évi 19. számában e czim alatt megjelent közleményére a gyakorlati gazdák köréből több felszólalást vettünk kézhez. Szives-örömest teszszük azokat közzé, mert ezáltal a fölvetett eszmék tisztázásához hozzájárulunk annál is inkább, mert a mai reflexiók oly gyakorlati egyénektől erednek, akik a Benyovszky gróf által fölvetett parczellás bérletek egy, vagy más alakját a gyakorlatból ismerik.

A közlemények a következők:

1.

Benyovszky Sándor gróf egy oly eszmével lép fel, amely nemcsak az ujság ingerével hat, hanem — el kell ismernem — nagyon tetszetős alakban is tárgyalja e sokat és sokszor vitatott kérdést. Dehát amint semmi tökéletes nincs az ég alatt, a gróf ur által hangoztatott módozathoz is nagyon sok szó fér; ugy papirra vetve, elméletnek nagyon szép az; de mihelyt a végrehajtásra kerülne a sor, akkor tünnék ki, hogy korcsmáros nélkül csináltuk a számadást. Ezen javaslat is egyoldaluan fogja fel a kérdést és nem számol le azon másoldalu tényezőkkel, amelyeknek létjogosultságát tagadni nem lehet; mert épp oly faktorai az államtestnek, mint amazok.

Benyovszky gróf, miután előre bocsátotta, hogy a nagyobb uradalmak kezelése oly drága, hogy a tulajdonosnak a rezsi levonása után alig marad valami jövedelme, azt javasolja, hogy azok 80—100 tagból álló szövetkezett csoportoknak adassanak bérbe, természetesen egyetemleges jótallás mellett; mert ezen feltétel nélkül egyetlen birtokos sem menne bele az ily — előre láthatólag — örök bérletbe.

Már most — eltekintve attól, hogy nagyon nehéz egy ily nagyobb számban megbizható érdekcsoportot összehozni — kikből gondolja a

Tavaszi VETŐMAG szükségletünk

beszerzése végett forduljunk a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, Budapest, V. ker., Alkotmány-u. 31.

Mai számunk 16 oldal.

gróf ur e csoportok tagjait rekvirálni? Ugyanazokból a földnélküli és így földéhes elemekből, amelyek eddig a bérbe adandó uradalomnak mezei munkásait képezték és amely elemeknek — legalább a Dunántúl — sem ökre, sem szamara, még kevésbbé van vetőmagja és a gróf ur szerint 200 forintja a legszükségesebb felszerelés elöteremtésére. Vagy talán a szegedi kubikosnak van targonczájánál egyebe? Pedig ezek az elemek képezték a közelmultban a szocziális mozgalmaknak magvát, ezek voltak első sorban a földosztók.

Én elhiszem és magam is meg vagyok győződve, hogy — eltekintve a humanitás szempontjától — állami érdekből és nagyon szükséges volna az ugynevezett földéhséget kielégíteni; de viszont arról is meg vagyok győződve, hogy ezen elemekkel és emlitett módon ez soha sem lesz keresztülvihető. Hogy állitásom nem légből kapott, azt egy példával akarom bizonyitani, megjegyzem azonban, hogy a Dunántuloról beszélek, amelyet jól ismerek. Vegyünk fel például egy 4000 holdas nagy birtokot, a minő itt nagyon sok van. Egy ily birtok rendszerint 100 pár arató és cséplő családnak szokott nagy átlagban munkát adni, többet azon község, amelynek kiegészitő része az uradalom, nem is tud kiállitani; mert a voltjobbágy — most telkes gazda — nem vállal bérmunkát. A javaslat szerint egy családnak 10—12 holdat lehetne bérbe adni, miután ennyit tényleg egy család egy pár ló, vagy ökör birtokában meg is tud mivelni, ez kitenne egész összegben 1200 hold bérbeadandó területet, fent maradna 2300 hold az uradalom területéből. Mi történjék ezzel? A birtokosnak ezen területen megint csak az oly nagyon drágának mondott tisztség és cseléd séggel kellene küzködnie, ezenkivül elveszitené összes munkásait és maga aratnaná le termését a 2800 holdon. Vagy ezen területre még nagyobb koldusokat telepitsen? A dunántuli intenziv kezelt birtokokon mintegy 30 hold területre esik egy cseléd-család, a részleges, vagy mondjuk (keresztül nem vihető) egész bérbeadás esetén ugyan mit csinálna ezekkel a gróf ur? 2—300 családnak megszüntetné látszólagos nyomorát és helyettük 100 családot biztosan földönfutóvá tenne. Ez nem megoldás, ez csak puszta anyagcsere, amennyiben a jelenlegi cseléd léptne a földéhesek helyébe és dobatnék a szocziálizmus karjaiba.

Még egy más meg nem szüntethető akadálya is van Benyovszky gróf javaslatának, ez a lecendő bérlők szegénysége. Ezen emberek legnagyobb részének még háza sincsen, vagy ha van is, ennek telke oly kicsi, hogy arra 12 hold föld termését be nem takarithatja, ehát kénytelen volna a mezőn hagyni és onnét naponta a szükségeseket behordani. Állatot az ilyen munkás eddig nem tartott; mert nem tarthatott, tehát istállója sincsen, ezt mind ujból kellene épitenie; hogy pedig mindezt 200 forinthól nem lehet megcsinálni, az világos dolog.

Végül mi történjék az ily uradalmak nagyarányu épületeivel bérbeadás esetén? Az a 10—12 holdas bérlő nem használhatja azokat, ha pedig egész csoportoknak adatnák át, ugyan ki viselné azok fentartási költségét, biztositását? Folytonos tülekedés, perlekedés lenne ennek a vége, melytől a bérbeadó és vevő egyaránt igen hamar megundorodnék.

Azért mondottam czikkem elején, hogy Benyovszky gróf javaslata a papiron igen szép és tetszetős; de megvalósitása elé oly ezerféle akadály gördül, a melyeknek lekizdése még igen sok eszmecsere — és időbe fog kerülni. Ha valahol, ugy itt alkalmazható az a mondás, hogy, mint a háboruhoz, első sorban pénz, igen sok pénz kell.

Ha majd pénzügyileg mi is ott tartunk, ahol a poroszok, hogy t. i. megvehetjük a mobil-birtokot és azokon telepitünk okos módon, akkor nekünk is lehetnek boldog és megelégedett telepeseink; de addig az én meggyőződésem szerint nem.

Lintner Sándor.

II.

Szerény véleményem szerint a *Benyovszky* gróf közleményében foglalt elvek mig egyrészt gyakorlatilag nem keresztülvihetők, másrészt ugy nemzetgazdasági, mint politikai szempontból kifogás alá esnek.

Nemzetiségek által lakta vidéken egy 20,000 holdas majorátus-uradalomban gazdálkodom, olyanban, amelyiknek a régebbi időkben több mint 70%-a hasonló természetü bérlet szerint kezeltetett; jelenleg is van az uradalomban feles és egész bérlő, a házi kezelés mellett. Magam is 1800 holdat házilag, 500 holdat felibe és 600 holdat 10 holdas apró bérletekre felosztva, kezelek, azonfelül felügyelek egy 1800 holdas nagybérletre, tehát ezen dolgoknak minden fázisával alkalmam volt és van megismerkedni.

Egész őszintén szólva, a fenti kérdésnek gyakorlati keresztülvitele, ha lehetséges volna is, csak kárral járna és pedig a következőknél fogva.

Aki a mi népünket ismeri, jól tudja, hogy egy faluban abból a jól megválasztott bérlő-társból talál a jobb gondolkodásu munkás vagy — 1—2 holdas — törp-birtokos mondjuk 10-et, de 50-et, 100-at semmi szin alatt sem s igy egyetemleges kötelezettségről szó sem lehet. Ezek több bért adnak ugyan, mint a nagybérlő, vagy amit a tiszt házi kezelés mellett beszolgáltat, de csak akkor, ha jó a termés, ellenben egyszerűen nem fizetnek, ha rossz a termés, elvenni pedig tőlük nincs mit, de nem is igen lehet éppen szocziálés más politikai szempontból.

Az ilyen nagyobb uradalmak nagy területet foglalnak el s ha egy vagy több, de nagy komplexumban fekszenek is, a kisbérlőnek gyakran 1—2 óra járásnyira kell mennie naponta, hogy földjét ugy a hogy megmunkálja, s annak idején a termést hazahordja. Trágyázásról, vagy rendszeres gazdálkodásról itt természetesen szó sem lehet s a végeredmény, hogy a talajt — ha különben jobb minőségű — amig lehet zsarolja, azután vagy olcsóbb bérletet köt ki, vagy ott hagyja a kiélt birtokot a tulajdonosnak, hogy az házilag hozza helyre — ha még lehet.

Azok, akik ezen az állapoton már tulestek, de pénzügyi szempontból az ilyen elhanyagolt birtokokat házikezelésbe egyelőre nem vehetik, itt ugy segitenek magukon, hogy feleshérletbe adják ki, amikor is a jövedelemnek, illetve nyerstermésnek fele minden körülmények között biztositva van, de az eredmény itt sem sokkal különb, mert a gazdálkodás itt sem egyoldalu, vagyis csak szemtermelésből állhat, a talaj rossz és hiányos megmunkálása folyton a termés cseklyebb, a talaj elgazosodik, mindenféle növényi parasiták tanyája lesz, melyek gyakran a termést egészen is tönkre teszik.

A jelzett bérletrendszer azonban nemzetgazdasági szempontból is hátrányos, mert eltekintve attól, hogy az ország mezőgazdálkodása egészen más irányt venne — ami nem történhetnék meg minden rázkódás nélkül — hazánk majdnem egyharmad részét nagy uradalmak, hitbizományok s latifundiumok foglalják el, micsoda visszacsés volna tehat az, hogy ha az állattenyésztést ezen uradalmakban beszüntetve, a mezőgazdasági ipart mellőzve, a ma már jó karban levő uradalmakat oda dobnók egyoldalu, helyesebben szólva, rabló gazdálkodásnak? A tanyákat felszántva, a szépen rendezett majorsági épületeket lerombolva, a nagy költséggel beszerzett élő és holt leltárt elkótyavatyélve, éppen uton volnánk ahoz, hogy nemzetgazdasági szempontból 100 évvel visszaessünk.

De meg egy nagy uradalom — különösen nemzetiségek által lakta vidéken — pedig ilyen sok van az országban — politikai szempontból is nagy fontosággal bir.

Hogy csak egy példát hozzak fel, az ilyen nagy uradalmakban a cselédek tulnyomó része tiszta magyar s a melyik nemzetiségileg nem is az, szokásaiban, erkölcseiben, sőt viseletében is többnyire azzá lett, asszimilálódott; ez az osztály szocziálizmusról soha nem álmodott s nem álmodik, de birja a dolgot szónélkül. Ezeket dobjuk ki tehát, ezeket tegyük földönfutókká, azért, hogy más hasznavehetetlenebb, esetleg a magyarállam eszme iránt teljesen idegen, sőt ellenséges elemeknek — habár csak látszólagos előnyt biztositsunk?

Erős meggyőződésem, hogy tekintve az alacsony gabonaárakat, a folytonos egyoldalu gabonatermeléssel fellépett tömeges és különféle növényi parazitákat, és állati ellenségeket, az állattenyésztés terén gyakran fellépő különféle epidemikus állati betegségeket, a mezőgazdasági ipar terén felvetődő időleges visszaeséseket, — *állandó jövedelmet* csakis sokoldalu intenziv gazdálkodás — vagyis az esélyek egyensulyozása szempontjából minden jövedelmi ágnak felkarolása s mint boldogult Korizmics László már ezelőtt 30 esztendővel mondotta, a gazdálkodásnak helyes arányban való behozatalával ichet eléri.

Mindezen dolgoknak nagy uradalomban való keresztülvitelénél — ahol a tulajdonos maga nem gazdálkodik — a szakképzett gazdatiszt — de csakis ez — nem mellőzhető.

Nagyon helyes irányban folyik a Köztelken a telepités kérdése s ha ez végre megoldást nyer, mindnyájan hálásak leszünk.

Papp Miklós.

III.

Eltekintve a közlemény többi részétől, csak arra reflektálok, a mit szerző ur csoportbérletekről mond. Azt ajánlja t. i. a t. tagtárs ur, hogy mezei munkásaink 50—100-an csoportosuljanak össze nagyobb birtokok kibérlésére és azt maguk közt osszák fel kisebb részletekre és ugy kezeljék. Ezzel a szocziálizmust megszüntetni véli és egy erős bérlő-osztályt hisz előállithatni.

Én az igazat megvallva ezen remény megvalósulásában nem bizom, nem bizom pedig azért, mert majdnem három évtizedes gazdapályámon nemcsak tanulmányoztam, de foglalkoztam is az ily parczellázott feles- és csoportbérletekkel; ezenkivül a másutt ily módon létesületket figyelemmel kisértem. Ezen hosszu idő alatt tett tapasztalataim nem engedik, hogy Benyovszky gróf reményeiben osztozzam.

Arra nézve, hogy hosszabb idő után hogyan alakulnak át az ily csoportbérletek, két példát vagyok bátor felhozni. Az egyik és első sorban felemlitett az általam összeállitott csoportbérletre vonatkozik, a másik pedig a szomszédos községben körülbelül 50 év előtt alakult s amelyet 18 év óta kisérek figyelemmel.

Tizenkét évvel ezelőtt nagyobb birtokot béreltem ki, melyből nekem felesleges 2000 (1100 □-öles) holdat albérbe adni jogom lévén, 70 községembeli lakosnak — ugyanazon bérösszegért, a mennyit érte én fizettem — albérbe adtam. Daczára, hogy elég olcsón (holdanként 4 frtért) jutottak a bérlethez, évről-évre azt tapasztaltam, hogy albérlőim fogynak és hogy közülök egyesek mind-mind nagyobb területek bérlői lettek s ma a bérlet utolsó évében azt konstatáltam, hogy az albérbe adott 2000 hold felét vagyis 1000 holdat két ember birja a fennmaradó 1000 hold pedig 13—14 bérlőnél oszlik meg. Kérdést intéztem hozzájuk, hogy ezen eredménynek mi az oka, mire ők azt felelték, hogy kisterülettel nem birnak kijönni s még ezen olcsó bérletnél is oly kevés hasznuk van, hogy nem érdemes vele foglalkozni.

A másik esetben egy 6000 holdas uradalomról van szó, melyet egy szomszéd község

lakossága ezelőtt 50 évvel vett ki csoportbérletbe, azóta 4—5 ciklus alatt a bérlet meghosszabíttatott, a résztvevők folytonos apadásával, ugy, hogy ma az egész birtokot csak egy család birja. Még ezelőtt 18 évvel 12—15 család birta az egész bérletet, mely ma egy család birtokában van s ezek eltérve a parasztgazdálkodástól, rendes kezelésre tértek át.

Hivatkozhatnám még több hasonló esetre is, de hivatkozhatnám olyanokra, a melyek még rosszabbul vegződtek, amennyiben olcsó bérletnél (5 frt holdja) tőkehiány miatt kénytelenek voltak a szerződés lejárta előtt a bérlettel felhagyni s a tulajdonos — nehogy kénytelen legyen 50—100 családot tönkretenni — futni engedte őket.

A parczellázások éppen ily eredménynyel jártak; több esetet tudok, a hol egy-egy nagyobb birtok apró parczellánként eladatott, 15—20 év alatt ennél is az itt az eredmény, hogy a legszegényebb munkásnép által vásárolt apró darabok lasanként beolvadtak 100, 200, sőt 300 holdas birtokokba.

Mi ebből a tanulság? Mivel lehetne ezen állapotot orvosolni?

Nem czélom, hogy ezen igenytelen hozzászólásommal ugy tünjek fel, mint aki ezen állapotok megváltoztatására biztos kiinduló pontot jelezhet; hozzászólásommal egy eszmecserét óhajtok megindítani, melyből esetleg némi eredmény is elérhető.

Egy egyszerü módot hallottam nem régen emliteni. Nevezetesen, hogy vidékünk jobb módu parasztgazdái, kik 50—100 hold földdel birnak, hogy biztos munkára tegyenek szert és magukat a fáradságos munkától felmentsék, u. n. ötödösöket fogadnak fel, azaz nekik a termények természetben kiadandó 20%-át biztositják; a tulajdonos adja az igát, vetőmagot és mellékköltségeket, vállalkozó pedig adja munkáját.

A részletekről értesülve ma még nem vagyok; még az egyéneket, kik ily szerződésre léptek, nem ismerem s csak hallomásból vettem róla tudomást, de az eszme, hogy az egyik a földjét és forgó tőkéjét, a másik munkáját adja a közös czélra, mindenesetre egészséges és a magyar nép természetes észjárását s okosságát mutatja. Vajjon nem lehetne-e ezen módszert fejlesztení és ezáltal egy oly rendszert megállapitani, mely végre czélhoz vezethetne?

Szerény véleményem szerint a magyar mezei munkás sorsa semmiféle oly módszerrel, a hol tőkebefektetés kivántatik, nem javitható; nem javitható pedig azért, mert a mi mezei munkásaink 95%-a legalább nincsen abban a helyzetben, hogy 150—200 frt tőkével, esetleg egy pár igás jószággal rendelkeznék. A mi mezei munkásunknak csak munkaereje van és igy mással mint e munkaerejének felhasználásával és jó dijazásával állapotán segiteni nem tartom lehetőnek.

Dely Imre.

Romlik-e a magyar buza minősége?

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter a képviselőházban tartott beszédében sulyos adatokat hozott fel, amelyekből a magyar buza minőségének romlását konstatálta.

Közölt adatai szerint 1891-ben a tiszai buzának sikér-tartalma 38½ volt és ez 1899-ben leesik 33⅔-ra, a pestvidéki 37-ről leesik 31-re, a bácskai 40-ről 35-re hanyatlik, viszont forditva a romániai 27½-ről felemelkedik 36-ra.

Ezek a számadatok azt bizonyitanák, hogy a magyar buza sikértartalma nagy arányokban hanyatlik, amit a kereskedelmi miniszter maga is nagy horderejü dolognak mond. Csakugyan, az nagy horderejü dolog volna, ha a miniszter által közölt adatok bizonyitó erejét kétségen fölül állónak tekinthetnénk és azokból konzekvenciákat vonnánk le a magyar buza jövőjére nézve. Mert habár a magyar buza értékét nem pusztán sikértartalmának menynyisége adja meg, mégis tagadhatlan, hogy a buza minőségére nézve első sorban is a sikértartalom gazdasága a döntő. És tényleg, a buza minőségének kipróbálására és összehasonlitására vonatkozó kisérletek a sikértartalom vizsgálatára irányultak mindeddig nemcsak nálunk, hanem a külföldön is. Ha tehát kétségen kivül konstatálhatnók, hogy a magyar buza sikértartalma csakugyan a kimutatott arányban csökken, ez azt jelentené, hogy buzánk legértékesebb tulajdonsága hanyatlóban van és azt jelentené, hogy a magyar buzára és kivált a magyar lisztre nehéz sors vár a világpiacz versenyében. A kérdés első sorban is a buzatermelés jövőjével és jövedelmezőségével függ össze, igy méltán érdekel minden gazdát és méltán megdöbbenhetett minden gazda a kereskedelmi miniszter arányszámai fölött. Szerencsére nincs ok erre a megdöbbenésre.

A magyar buza kémiai összetételére nézve eddig megejtett tudományos vizsgálatok — ellentétben a miniszter adataival — azt bizonyitják, hogy *buzánk sikértartalma nem fogyott, sőt emelkedőben van.* Az erre vonatkozó vizsgálatokról ad számot *Hankó* Vilmos és *Gáspár* János „A magyar buza kémiai összetétele" cz. müve, melyet a M. T. Akadémia 1897-ben a Lévay-féle jutalommal koszoruzott. Hankó és Gáspár összesen 71 buzafajtát tettek vizsgálat tárgyává, 61 magyar, 4 román, 1 cseh és 5 amerikai eredetüt. Különösen a nitrogén és sikértartalom vizsgálatára forditottak nagy gondot és elemzésük eredményét a 30 év előtt *Say* Mór által végzett elemzések eredményeivel hasonlitották össze. Az összehasonlitásból kitünt, hogy a székesfehérvári buzát kivéve, a 91—95-iki elemzés mindenütt nagyobb sikértartalmat mutat ki a magyar buzában, néhol 2·5%-kal is, mint p. o. a torontáli buzánál. Kiderült továbbá, hogy az amerikai (15·3%) és a romániai buza (15·92%) sikértartalma helylyelközzel megközeliti a magyar buza sikértartalmát, de nem mulja felül. Ám már Gáspárék figyelmeztettek, hogy bár a külföldi és a magyar buzák arányszámai közel állanak is, azért ezen arányszámok alapján összehasonlitást tenni még nem volna jogos, mert a magyar buza értékét a tulajdonságok egész sorozata adja meg s a sikértartalomnál maradva, itt sem a mennyiség, hanem a minőség a döntő. Igy habár a magyar és amerikai buza sikértartalmának arányszámai közel esnek egymáshoz, mégis, mig a magyar lisztből 38·5% sütemény telik ki, addig a legjobb amerikaiból is csak 33·5%. Mint látjuk, ennek a tudományos vizsgálatnak az eredményei ellentétben állanak a Hegedüs miniszter által mondottakkal. És ez az ellentét nemcsak abban az állitásban van meg, hogy a magyar buza sikértartalma tényleg nem csökkent; hanem megvan a következtetések között is, hogy t. i. buzánk minőségi hanyatlására nézve még a sikértartalom csökkenése sem volna egymagában döntő.

Rendkivüli figyelmet érdemelnek ez irányben a franczia *Aimé* Girardnak a sikért illető legujabb kutatásai. Széleskörü vizsgálatainak eredményeként azt a tételt állitja fel, hogy a buza értékét nem annyira a sikértartalom mennyisége, mint inkább a minősége határozza meg. A sikér ugyanis az enyves *gladine*-ből és a porszerü *glutenin*-ből áll. A minden tekintetben jó lisztben az elsőből 75%-nak, az utóbbiból 25%-nak kell jelen lennie. Ha a lisztben levő sikér ily arányban tartalmazza ezt a két alkatrészt, akkor a liszt tésztája kitünően kel s az abból dagasztott kenyér jól sült. Az Aimé vizsgálatai természetesen nem terjedtek ki a magyar buzára, de per analogiam alig szenved kétséget, hogy a magyar liszt czukrászczélokra való kitünő alkalmazhatóságát nem — távolról sem domináló — sikérgazdagságának, mint inkább a sikér-alkatanyagok szerencsés arányának, röviden a sikér *minőségének* köszönheti. Ezt a körülményt eléggé kiemelték a magyar vizsgálatok is, már pedig ez olyan körülmény, amely a sikér mennyiségére vonatkozó számadatok jelentőségét teljesen eltörpiti. Ha tehát állana is az, amit Hegedüs miniszter a magyar buza sikértartalmának hanyatlásáról mondott, semmi esetre sem áll helyt az erre épitett azon következtetés, hogy lisztkivitelünk a magyar buza sikérének csökkenése miatt szenvedett volna.

Még kevésbé helytálló az a további következtetés, hogy a sikértartalmában olyannyira emelkedett romániai buza, ha arányszáma csakugyan javult volna is, mindinkább alkalmas a magyar buza pótlására, illetve örlési czéljainkra, igy tehát a román buzát nem illeti meg az a vád, mintha annak vámmentes behozatala és örlési czélokra való felhasználása ártana a magyar liszt minőségének és versenyképességének. A román buzának kedvezett összehasonlitásból egyenesen ez következik és erre a bizonyitásra irányul a Hegedüs beszédjének tendenciája is. A román buza szerepéről az akadémia által jutalmazott pályamü ezeket mondja:

„Idéhaza kikészitésre és vegyitésre a kartelmalmok által vámmentesen behozott olcsó román buza teszi értéktelenné a magyar gazda páratlan minőségü buzatermesztményét. A román buza minősége roszabb a mienknél, ami tésztájan és sikértartalmán látszik meg; ezért nagyon kell vigyáznunk, nehogy a beáramló román buzából kiviteli magyar lisztet készitsenek, mert ez aztán buza- és lisztterményeink fogyasztó piaczát komolyan veszélyeztetné."

Ez két, tudományos kutató mondása s nem az agráriusoké. S aggodalmuk ugyancsak igazolttá vált. Ezt mondják továbbá: „Valószinü, hogy az olcsó, vámmentes román buza behozatalára való spekulaczióból, a pesti kartelmalmok kon hájában III-rendü merkantil buzaelemzésekből sütötték ki, hogy megfogyott a magyar buza sikértartalma, nem alkalmas többé a liszt előállitására, ha örlés előtt román buza nem kevertetik hozzá." Ugy látszik csakugyan, a kereskedelmi minisztert félrevezették, mert azt csak fel nem tehetjük róla, hogy nem bona fide vette azokat az adatokat, amelyek mentik a nagy malomipar eljárását, mentik a román buzabehozatalt, de a magyar buza renomájának ártanak.

Feltesszük, hogy a Hegedüs miniszter adatai kétséget kizáró módon tudományos értékűek; még ez sem menti azokat. A buza sikértartalma évenként változásnak van alávetve, egy-két esztendő elemzési eredményei

tehát komoly és messzemenő következtetésekre nem adnak jogos alapot.

Maguk Hankó és Gáspár beismerik, hogy ha a magyar buza sikértartalmára nézve *megczáfolhatlan* eredményhez akarnánk jutni, legalább 10—15 évig kellene Magyarország helyeiről évről-évre külömböző buzaelemzéseket végezni . . . Ilyen alapos vizsgálat Magyarországon még nem történt. Ennélfogva legalább is *nincsen joga* senkinek a magyar buza sikertartalmának hanyatlásáról, mint elintézett kérdésről beszélni. Ezt a jogot a malomipar iránt érzett jóakarat sem adja meg. Bizonyosak vagyunk róla, a malmok sem örülnek annak a védelemnek, amely az ő nyers anyaguk renoméját támadja meg. Még kevésbé örül annak a gazda, ha legfontosabb termelési czikkét diszkvalifikálják, bár jóhiszemüleg és jóakaratból történik is ez. A külföldi versenynek azonban oka van örülni, hogy a magyar liszt ellen megindult hajszának magunk szolgáltatjuk ki a legjobb fegyvert.

Hegedüs miniszter jóakaratában nem kételkedünk, de szeretnénk, ha az efféle szakkérdéseket átengedné szakkollegájának: Darányi miniszternek, akiről nem tapasztaltuk, hogy figyelmét lényegesebb közgazdasági mozzanatok elkerülnék s aki a magyar mezőgazdasági szempontok megvédelmezésére minden vonalon első sorban hivatott.

B. B.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A repcze előnövényei kötött talajon.

Hogy mily fontos gazdasági növény a repcze még ma is, daczára a petróleum s egyéb más világitási módok elterjedésének, különféle kenőanyagok használatba vételének, mely mind a repczeolaj rovására megy, megmutatja nagymérvü elterjedtsége. Nemcsak a nagyobb s középbirtokosok, de még a kisgazdák is termelik, mindamellett, hogy ellenségei mód felett el vannak szaporodva.

Nem minden gazda van azon szerencsés helyzetben, hogy könnyü vagy legalább is jómunkálatu talajon gazdálkodhatik. Vannak talajok, melyek az ember türelmét igazán próbára teszik, ilyen tulkötött agyagtalajon már 10 év óta kezelek egy birtokrészt, melynek feltalaja a lehető legkötöttebb fekete agyag ½—1 méter mélységig; alatta sárga agyag, mely kőkemény s viz át nem bocsátó. A lehető legrosszabb munkálatu föld, nagyon nehéz eltalálni a sikerült munkát, ha nedves, akkor reá sem lehet lépni, ha száraz, akkor még a gőzekének is dolgot ad, oly kemény. De megterem mindent a legigényesebb növénytől elkezdve a legigénytelenebbig.

A válságos viszonyok kiszoritották az ugart, mert hiába, nem heverhet a föld s nagyon drága, ha a trágyás ugar után a repcze akár egy, akár más okból nem sikerül. A repczét nagyon bajos a fordából kihagyni, mert elvégre is sok előnye van; hogy egyebet ne emlitsek, a buzának (a mi pedig nekünk az Alföldön főnövényünk s az lesz még kitudja meddig) a legkitünőbb előnövénye, továbbá a kevés vetőmag szükséglet s még egy nagy előny a munka beosztásnál, hogy vetése, aratása, cséplése nem esik össze a szalmás gabonáéval.

Igy tehát a repczének előnövényre van szüksége, ami ugyan van sokféle, de a takarmányoktól eltekintve, más alig jöhet szóba; vannak ugyan egyes körülmények, melyek talán indokolttá teszik akár egy, akár más okból pl. a szalmás gabonát. Tudok magam is esetet, mikor zabtarlóba egyszeri szántásba vetett repcze magyar holdanként 8 q. termést adott, de ez a ritkaságok közé tartozik. Egyedül indokolt azonban, mint repczeelővetemény, a takarmánynövény, mert a takarmány az, a miből a gazdának soha sincsen elege.

A takarmánynövények között is az őszi bükköny buza- vagy rozszsal keverve, vagy pedig a zabosbükköny az, a mely után sikerrel termelhető a repcze kötött talajon; ezenkivül még a takarmányrozs jöhet szóba.

Leggyakoribb és legszokásosabb előveteménye a zabosbükköny, mely ezen czélra jó minőségénél és nagy tömegénél fogva indokolt is, de vannak hátrányai, melyek nagyot billentenek a mérlegen. Felemlitendőnek tartom itt ugy a mások, mint saját tapasztalataimra utalni, hogy a friss trágyába vetett zabosbükköny rendszerint tulbuja lévén, megrogyik s az alja hamar sárgulni kezd, de még ha ez nem történik is, azt tapasztaltam, hogy semmiféle jószág nem eszi oly szivesen a friss trágyában termelt zabosbükkönyt, mint a trágyázatlan talajon termeltet; hogy mi ennek az oka, az nem tartozik jelen sorok keretébe, van neki sok elfogadható magyarázata.

Továbbá kötött talajon a legfőbb hátránya a zabosbükkönynek, hogy tavaszszal sokat tapostatják a talajt s minden ökör- vagy lónyom, kerékvágás, a mint összetömődik, azon módon megmarad és a későbbi szántáskor nagyon szépen meglátszik a rög, mely bizony nem megy széjjel; ezen hátrány megvan még akkor is, ha a föld szikkadását jól kivártuk s még ha őszi szántásba vetünk is. Már pedig a repcze egész apróra, majdnem azt mondhatnám, kertileg mivelt talajt kiván s itt a zabosbükköny után agyonmunkálhatjuk, mégsem birjuk megadni a kellő porhanyósságot.

Ilyen körülmények között az oly sokat emlegetett s hangoztatott előnye a zabosbükkönynek „a talaj beéredettsége" bizony nagyon minimumra száll le. S gondolkozóba esik a gazda, hogy mitevő legyen? Ugart tartson-e, vagy repczét ne termeljen, mert nagyon jó időjárásnak kell augusztus- és szeptemberben a repczére fordulnia, hogy valami legyen belőle.

Sokkal előnyösebb szerintem a takarmányrozs, őszi bükköny vagy borsó buzával vagy rozszsal keverve, mint előnövény. Itt elesik a fentebb emlitett hátrány, hogy rögös lesz a talaj, mert őszszel vettetvén, a téli fagy szétszivja, feldolgozza a nyomok helyén képződött, összenyomott helyeket. Rendes körülmények között egészen kiválik az őszi takarmány után vetett repcze a tavaszi takarmány után vetettől. Például hozom fel, hogy többször megtörtént velem a következő dolog: Ugyanis minden majorban 1 tábla (rendszerint 50 magyar hold) repczét szoktunk vetni. Korai zöld takarmányul takarmányrozsot és őszibükkönyt termelünk 10—15 hold terjedelemben, a tábla többi részében pedig zabosbükköny szokott lenni. A takarmányrozs után meglehetős jó munkában elég jó repczém volt, mig zabosbükköny után rendesen rögös földben (bizony nem a legjobb munkában) alig, vagy éppen nem sikerült a repcze.

Egyedüli nagy hátránya az őszi bükkönynek és borsónak, hogy nem fagyálló; nálunk például 3 évből kettőben kifagyott. A másik hátránya, hogy mint szálastakarmány nem jó, elesik abban az esetben, ha a zöld takarmányozásból felmaradt mennyiséget bezsombolyázzuk, mert bizony magam is tapasztaltam, hogy a jószág száritott állapotban még abban az esetben sem szivesen ette, mikor buzával volt vetve, csakis megszecskázva lehetett elfogyasztatni. De mint mondom, bezsombolyázva jó minőségü takarmányt ad s a jószág télen nagyon szereti.

A takarmányrozs is mint előnövény mindazon előnyökkel bir, mint az őszi takarmányok egyaránt. A gazdaságok ma a belterjesebb üzemnél rendszeresebb takarmányozást folytatnak s igy a takarmány porcziózásánál beálló kötélszükségletet nagyon jól lehet fedezni a beszáritott takarmányrozszsal, továbbá az árpa s egyéb gabona kötözésénél, a tengeri szárnál stb.

Felemlitendő volna még a luczerna, lóher s egyéb takarmány, mint repczeelővetemény, de szerintem ez olyan luxus lenne, amit számitó gazda magának meg nem engedhet.

B. L.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

A budapesti XVII. tenyészállatvásár.

Örömmel tapasztaljuk országszerte, hogy az az üdvös akczió, melyet *Darányi* Ignácz földmivelésügyi miniszter néhány évvel ezelőtt az ország állattenyésztési viszonyainak megjavitása érdekében meginditott, máris hasznos eredményekre vezetett, amely hasznos eredmény nyilvánul egyrészt abban, hogy az ország gazdaközönségének érdeklődése felkeltetvén az állattenyésztési ügyek iránt, nemcsak hogy állatállományát szaporitja, de főleg minőségileg igyekszik azt javitani. Nyilvánul másrészt és főleg abban, hogy a kisbirtokosság is igyekszik jobb es értékesebb állatokat tenyészteni, illetőleg nevelni. S annak az akcziónak igazi hatása, melyet Darányi miniszter meginditott s mely az állattenyésztési felügyelőségek felállitásával s a népies tenyészetek anyagi segélyezésével csak az imént vette kezdetét, csak 6—8 év mulva fog igazán mutatkozni; a megkezdett ösvényen haladva, az ország állatállománya egy évtized alatt, oly módon fog előnyére átalakulni, amiként azt remélni is alig lehetett volna. Ezen állitásnak tudható be azon szép eredmény, melyet a székelykereszturi és kassai tenyészállatvásárokon tapasztaltunk, amelyeken inkább a középbirtokos és parasztbirtokosság mutatta be javuló tenyészanyagát; ezen akcziónak tudható be az is, hogy a legutóbbi budapesti tenyészállatvásár, ahol az ország nagybirtokossága mutatta be tenyészanyagát, minden tekintetben jobban sikerült, mint az előző évi, amely körülmény élénken dokumentálja ezen vásárok fentartásának szükségességét, daczára annak, hogy a vidéki kiállitások évről-évre jobban sikerülnek s kétségen kivül sok tenyészanyagot elvonnak a budapesti vásártól. Mig azonban a vidéki kiállitásoknak inkább az a czéljuk, hogy köztenyésztési czélokra szolgáló anyagot mutassanak be, addig a budapesti vásároknak az a czéljuk, hogy azon a nagybirtokosság szerezhesse be tenyészanyagszükségletét.

A XVII. tenyészállatvásáron be volt mutatva 158 drb szarvasmarha, 603 drb juh és 167 drb sertés. Mindhárom állatfaj, különösen pedig a juh, nagyobb számmal volt képviselve, mint az előző kiállitáson.

A magyar-erdélyi szarvasmarhák két csoportban dijaztattak, külömbség tétetvén magyaralföldi és erdélyi jelleg között. A magyar-alföldi jelleg legkiválóbb példányait *Pallavicini* Sándor őrgróf mindszent-algyői uradalma mutatta be, a melyeknek egyedüli hibája, hogy nem elég csontosak, nem elég nagyok, máskülönben azonban kifogástalanul szépek. Éppen ezért az első dij nem adatott ki s nevezett uradalom *Bibor* nevü bikája nyerte el a II. 200 koronás dijat. E helyen külön is kiemelendőnek tartjuk s emlitett uradalom érdeméül tudjuk be, hogy a bemutatott bikákat előzetesen tuberkulin-próbának vetette alá s ugy hiszszük, hogy a magyar fajtát tenyésztők között e tekintetben uttörő. A III. dijat, 100

koronát, *Graefl* Jenő poroszlói tenyészetének *Gallér* nevü 2½ éves jól fejlődött bikája nyerte el. A magyar csoportban kiállitóként szerepelt még a kalocsai érseki uradalom és *Péter* András szeghalmi gazdasága.

Az erdélyi jelleg — sajnos — igen kevés számu állattal volt képviselve s csupán *Ugron* Zoltán fiátfalvi gazdasága volt 2 drb bika- és 4 drb tehénnel képviselve. Ezek közül azonban az egyik, *Jäger*, 2½ éves, Sperker Ferencz szent-demeteri tenyészetéből származó bika, igen szépen mutatta be azon irányt, melyet az erdélyi gazdák ujabban oly dicséretre méltó törekvéssel megteremtettek. A bizottság méltányolta is ezen törekvést, mert nevezett bikát nemcsak az I. 400 koronás dijjal, de Budapest székesfőváros 500 koronás tiszteletdijával is kitüntette, helyeslését fejezvén ki ezzel azon iránynyal szemben, mely a magyar-erdélyi szarvasmarha gyorsabb fejlődését tüzte czélul, buzditani akarván egyszersmind ezen irány követőit arra is, hogy jövőben nagyobb számu tenyészállattal jelenjenek meg Budapesten. Térszüke miatt csak egészen röviden kivánjuk megemliteni, hogy *Jäger* f. évi aug. 2-án lesz 3 éves, jelenleg 790 kg. sulyu s kiemelendőnek véljük gyönyörü faralakulását, mely ugy szélesség, mint különösen hosszuság és mélység tekintetében páratlan.

A szimenthálíak kiállitása ugy számra, mint különösen minőségre nézve volt kétségen kivül a legkiválóbb. A bemutatott tenyészetek legnagyobb részénél szembeötlő volt egy év alatt is a javulás s e tekintetben különösen az *Ordódy* Pál bagotai tenyészetét, özv. *Dőry* Vilmosné felső-leperdi tenyészetét és *Wolff* testvérek várpalotai tenyészetét kell kiemelnünk, a mely tenyészetek dicséretes buzgalommal sorakoznak, illetve igyekeznek oda sorakozni *Széll* Kálmán hirneves rátóti tenyészete mellé. S aki azután azt hiszi, hogy ezek a tenyészetek talán tul vannak finomitva, az nézze meg a bagotai tenyészet egyedeinek csont-alapját s látni fog olyan erőteljes, vaskos csánkokat és végtagokat, a minőket csak a legerőteljesebb csontalappal biró állatoknál lehet feltalálni. A ki pedig a hosszu széles és mély faralakulásra, mint igen értékes tulajdonságra kiván sulyt fektetni, az aligha szerezhetne be jobb javitó anyagot, mint a minők Wolff testvérek gyönyörü teheneiből kerülnek ki. A szimenthali tenyésztők közül többen is alávetették már tenyészetüket a tuberkulin-próbának; ezen tenyészeteket e helyen névleg is megnevezzük, s követendő példaként állitjuk oda. Ilyenek: *Burger* Pál nyiregyházi tenyészete, *Ordódy* Pál bagotai tenyészete, özv. *Dőry* Vilmosné felső-leperdi tenyészete (versenyen kivül) és *Horn* Dávid szokolóczi tenyészete.

A másféléves szimmenthali bikák közül I. dijat 300 koronát Wolff testvérek várpalotai tenyészetének *Bimbó* nevü bikája nyerte. A II. dijat 200 koronát Burger Pál nyiregyházi tenyészetének *Berczi* nevü, a III. dijat 100 koronát gróf Festetich Vilmos toponári tenyészetének *Hetyke* nevü bikája, ugyancsak III. dijat nyert Ordódy Pál bagotai tenyészetének *Jeremiás* nevü bikája. Az egy esztendős bikaborjuk I. diját 100 koronát Burger Pál nyiregyházi tenyészetének *Ékes* bikája, az I. üsződijat 150 koronát Wolff testvérek várpalotai tenyészetének *Czitrom* nevü üszője nyerte. A biráló bizottság a tuberkulin-ojtást elősegitendő, Burger Pál *Berczi* nevü, és Ordódy Pál *Jeremiás* nevü bikáját 200—200 korona jutalomban részesitette a tuberkulin-ojtásért, Széll Kálmánnak pedig versenyen kivüli gyönyörü kollektiv kiállitásáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

A **borzderesek** közül ifj. *Csillag* Béla és *Csillag* Géza tehénkiállitása annyira kimagaslott, hogy a többit egészen elnyomta. Innthálíakban ilyen kiállitást a budapesti tenyészállatkiállitásokon még nem láttunk. Az a hatalmas csonttalapzat, mely a 15 drb tehén mindenikénél feltalálható volt, azok a kitünő hosszasági és szélességi méretek, különösen a far és tőgy alakulása, olyan volt, a minőt itt Magyarországon nem is vagyunk hozzászokva látni. A tehenek között volt több példány 20—25 literes, a mi eléggé bizonyitja, hogy ilyen kiválóan jól tejelőket lehetséges — de persze nem akárkinek, s nem akárhol — itt Magyarországon is tenyészteni. — A **pinzgauiak** kevés számmal voltak képviselve, de volt közöttük egy igen szép bika is, amelyet *Tartler* György nem messzebbről, mint Brassóból hozott ide, amely körülmény talán magában véve is méltánylandó lett volna, annyival is inkább, mert a bika pinzgauiaknál szokatlanul szép méretekkel és fejlődöttséggel birt.

A borzderes-csoportnál II. bikadijat 100 K. nyert Hecht J. és Beer H. nagy-fügedi tenyészetének *Csárdás* nevü bikája, I. tehéndijat 200 koronát ifj. Csillag Béla és Csillag Géza sőregi tenyészetének *Magda* nevü 4 éves tehene. Nevezettek csoportos kiállitása különben elismerő oklevéllel is ki lett tüntetve.

Hazai tájfajtát csak három tenyésztő mutatott be, mindhárom szimmenthal-bonyhádit. Ezek közül az I. bikadijat 200 koronát Brachfeld Lajos pa-örsi tenyészetének *Árpád* nevü bikája; a II. dijat pedig — 100 K. — a veszprémi püspökség *Zsubri* nevü bikája nyerte el.

A **juhkiállitáson** a fésüs gyapjasok voltak legnagyobb számban képviselve s ugy itt, mint a posztógyapjasok sorában hazai legjobb tenyésztőink mutatták be tenyészanyagaikat. Az emelkedő gyapjuárak — ugy látszik — a fésüs gyapjas juhok tenyésztését helyezik előtérbe, a husjuhok s az ilyenféle keresztezések rovására legalább erre lehet következtetni abból, hogy a vevők a fésüs gyapjas juhok körül forgolódtak leginkább s a vásár első napján tényleg ezeknek volt legnagyobb kelendősége. Az emelkedő gyapjuárak különben a tenyészanyagot is megdrágitották s különösen a finom gyapjas merinót tenyésztő uradalmak egyik-másika, talán nem is egészen indokolt módon, tenyészanyagának tulmagas árt szabott.

A juhkiállitás különben oly nagy szabásu volt, hogy annak részletes ismertetésébe már helyszüke miatt sem bocsátkozhatunk, különben is az alább következő birálati eredmény kellő tájékozást nyujt minden tekintetben.

Finom gyapjas merinók.

I. kosdij 200 K. Dreher Antal martonvásári tenyészetének 52. számu kosa.

II. kosdij 100 K. gróf Károlyi Mihály kompolti tenyészetének 45. számu kosa.

III. kosdij 50 K. gróf Károlyi László derekegyházi tenyészetének 145. számu kosa.

III. kosdij 50 K. gróf Berchtold Lipótné árpádhalmi tenyészetének 83. számu kosa.

III. kosdij 50 K. gróf Károlyi Imre csongrád-mágócsi tenyészetének 130. számu kosa.

III. kosdij 50 K. gróf Zichy Nándor duna-adonyi tenyészetének 36. számu kosa.

III. kosdij 50 K. Deutsch Zsigmond nosztán-pusztai tenyészetének 172. számu kosa.

III. kosdij 50 K. gróf Eszterházy László puszta-sárosdi tenyészetének 18. számu kosa.

I. anyadij: 100 K. gróf Berchtold Lipótné árpádhalmi tenyészetének 89. sz. anyajuha.

II. anyadij: 70 K. gróf Károlyi László derekegyházi tenyészetének 154. sz. anyajuha.

III. anyadij: 40 K. Dreher Antal martonvásári tenyészetének 57. sz. anyajuha.

III. anyadij: 40 K. gróf Károlyi Mihály kompolti tenyészetének 119. sz. anyajnha.

III. anyadij: 40 K. gróf Károlyi Imre csongrád-mágócsi tenyészetének 139. számu anyajuha.

A biráló-bizottság gróf Hunyady Imre (versenyen kivül) és gróf Károlyi Lajosnak (versenyen kivül) szép kollektiv kiállitásukért jegyzőkönyvileg köszönetét fejezte ki.

Fésüs juhok:

I. kosdij: 100 K. gróf Wenckheim Antalné örökösei vésztői tenyész. 308/174. sz. kosa.

II. kosdij: 70 K. Skublics örökösök zalaszent-mihályi tenyész. 208/41. sz. kosa.

III. kosdij: 50 K. báró Königswarter Herman csaba-csüdi tenyész. kosa.

I. anyadij: 80 K. Skublics örökösök zalaszent-mihályi tenyész. 220/194. sz. kosa.

II. anyadij: 60 K. báró Königswarter Herman csaba-csüdi tenyész. 271/4. sz. kosa.

III. anyadij: 40 K. Rosenfeld Henrik buda-bicskei tenyész. 170/27. sz. kosa.

Husjuhok:

I. kosdij: 100 K. Gróf Herberstein József strileki gazdas. oxfordshirei kiállitása.

II. kosdij: 70 K. báró Hornig Károly ősi gazdas. soutdow. keresztezés.

III. kosdij: 50 K. Bidermann Rezső szentegáti gazdas. hampshiredown kosaiért.

I. anyadij: 80 K. gróf Károlyi Lajos stomfai gazdas. hampshirdown soutdown keresztezéseért.

Budapest székesfőváros 300 koronás tiszteletdija gróf *Wenkheim* Antal fiörökösei vésztői tenyészete által kiállitott kollektiv csoportnak adományoztatott, a keszthelyi gazdasági tanintézet merinó-precossé kiállitása állami bronzérmet kapott, Kohner Adolf és Kohner Zsigmond szászbereki, versenyen kivüli tenyészetének pedig jegyzőkönyvi elismerés szavaztatott.

A sertéskiállitáson a hazaiak közül csak a fehér-szőrü kondor, a külföldiek közül pedig csak alig egynehány példánynyal volt a yorkshirei és polland-china képviselve. E kiállitásról alig van emlitésre méltó ujdonság, mert leginkább ugyanazon tenyésztők jelentek meg ez idén is, akik rendesen megjelenni szoktak s akiknek többnyire elsőrendü anyagát gazda-közönségünk már általánosan ismeri. Volt azonban a kiállitásnak egy nagyon is figyelemre méltó speciálitása, amelylyel mi itt kissé behatóbban akarunk foglalkozni, bár a biráló-bizottság is figyelmére méltatta s ennek a birálatban is kifejezést adott. Lekötötte figyelmünket ugyanis *Eckstein* Fülöp bolduri tenyészetéből származó yorkshirei-mangalicza keresztezés. Nevezett tenyésztő 6 db hat hónapos ilyen malaczot állitott ki, amelyek a yorkshirei feltünő testhosszát, hosszu, széles és mély faralakulását s általában kitünő husformáit pompásan átörökölték, ellenben megtartották a mangaliczának egyenes turásra kitünően alkalmas fejalakulását, dusabb szőröltségét. Tekintettel pedig arra a körülményre, hogy Németországot, mint zsirfogyasztó piaczot, egyszer s mindenkorra elvesztettük, leginkább azért, mert a vajtermelő gazdaságok napról-napra rohamosan szaporodnak, nemcsak az európai kontinensen, hanem Ausztráliában, Kanadában s Amerikában is, hogy ennek következtében a vaj ára a jövőben valószinüleg csökkenni fog, ellenben az olcsó sertéshus fogyasztó közönsége, a munkás nép, keresetképességének fokozódásával hovatovább emelkedni fog: a hussertés terjedését nem akadályozhatjuk meg, ha akarjuk sem. Különösen az emlitett keresztezési termék azért bir jelentőséggel mert a yorkshireivel tehetjük szaporábbá, gyorsabban fejlődévé a mangaliczát, megtartván benne a termőképességét s elegendő mérvü edzettséget.

A hazai sertések közül I. kandijat 150 koronát *Kornstein* Testvérek pata-pusztai tenyészete által kiállitott kanok kapták s ugyanezek lettek kitüntetve Budapest székes-főváros 150 koronás tiszteletdijával. I. dijat nyert még *Wertheimstein* Alfréd céhtelki kiállitása. II. kandijat, 100 koronát kapott *Pallavicini* Sándor őrgróf csongrád-sándorfalvi tenyészete, III. kandijat 60 koronát *Königswarter* Hermann báró kis-szánthói tenyészete. I. koczadijat 60 koronát nyert *Pallavicini* Sándor őrgróf sándorfalvi tenyészetének kocza kiállitása.

Elismerő oklevelet kapott báró *Harkányi* Frigyes taktaharkányi tenyészetének kiállitása és *Brachfeld* Lajos pa.-örsi tenyészetének kiállitása.

Külföldi fajták I. kandij 100 korona *Pfaff* György práznóczi *yorkshirei* tenyészetének kanjai II. dijat 80 korona *Harkányi* Frigyes báró taktaharkányi *palland-china* keresztezésü kanjait s végül III. dijat 60 K. *Eckstein* Fülöp borduri tenyészetéből származó *magyar yorkshirei* kanjai.

A vásár is igen élénk és nagyforgalmu volt.

K. B.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: **Cselkó István.**

A fehérjebőség fontosságáról.

A fehérjefélék a takarmány szerves alkatrészei között különösen helyet foglalnak el, amennyiben nem helyetesithetők más tápanyagokkal, mig a takarmány többi szerves alkatrészei nevezetesen a zsirok és szénhidrátok részint egymást helyetesithetik, részint pedig a fehérjefélékkel helyettesithetők. A fehérje pótolhatlansága onnét származik, mert az állati test és az állati termékek összes nitrogéntartalmu alkatrészei kizárólag csak a fehérjéből keletkeznek, mig a nitrogénmentes állati anyagok ugy a takarmányban lévő zsirból és szénhidrátokból, valamint a fehérjéből is képződhetnek. Ezért az állatok termelőképessége s az állattartás jövedelmezősége nagy mértékben függ attól, hogy elegendő fehérjét etetünk-e az állatokkal.

De a kellő fehérjeetetés még azzal az előnynyel is jár, hogy a növénytermelés virágzását vonja maga után, mert az állatok a fölvett fehérjének csak kisebb részét tudják testükben lerakni, vagy állati termékekké átváltoztatni, mig nagyobb részét minden körülmények között széntbontják. Ez a szétbontott fehérje, mint hugyany és hippursav a hig ürülékkel távolodik el s a szilárd ürülékben foglalt foszforsav és kálival a trágya leghatásosabb alkatrésze. Hiszen mindenki tudja, hogy a nitrogéndus hugy jobb trágya, mint a ganaj és hogy a madárürülék azért hatásosabb, mint az emlősállatok pl. a kizárólag szemes eleséggel hizlalt sertés trágyája, mert előbbeninél a nitrogéndus hugy a ganajjal van keveredve, mig utóbbinál a hugy jelentékeny része veszendőbe megy, kivált ha nem gondoskodunk kellő fölfogásáról és megkötéséről.

Miután tehát a kellő fehérjeetetés kettős haszonnal jár, érdekünkben áll, hogy minél több takarmányfehérjénk legyen, ezt pedig részint megfelelő takarmánytermesztés, részint kereskedelmi takarmányok vásárlása által érjük el. A fehérjevásárlás azonban rendesen költségesebb, mint midőn gazdaságunkban állitjuk azt elő s ezért mindenekelőtt kell iparkodnunk, hogy takarmánynövényeink segélyével minél több fehérjét nyerjünk, mert akkor a fehérjevásárlást csökkenthetjük, vagy fölöslegessé tehetjük.

Igy tehát az a kérdés merül föl: takarmánynövényeinkkel, hogy állithatunk elő sok fehérjét? E kérdésre könnyen felelhetünk, ha tudjuk, hogy különböző takarmánynövényeink nagyon eltérő fehérjetartalommal birnak és hogy a fehérjetartalom ugyanazon növénynél is változik. Eszerint tehat két módon segithetjük elő fehérjekészletünk növelését.

Ami az egyik módot illeti, különösen a pillangós virágü növények érdemelnek figyelmet, mert azoknak minden része és pedig zöldtakarmánya, szénája, szalmája és szeme sokkal gazdagabb fehérjében, mint többi takarmánynövényeinké. E fehérjebőségüknek köszönhető az, hogy az állattenyésztés Közép-Európában azonnal kivánszorgott nyomoruságos helyzetéből, midőn a gazdák a here- s luczernatermesztést fölkarolták. Nálunk ugyan már meglehetősen elterjedt e két növény, de mindenütt még sem termesztjük oly mértékben, mint kellene, pedig nem ismerünk takarmánynövényt, melylyel ugyanakkora talajterületen annyi fehérjét tudnánk nyerni, mint éppen a luczernával és herével.

Nem szenved kétséget, hogy a jó fü s a jó réti széna természetszerübb mint a zölden etetett vagy szénává száritott here s luczerna; de utóbbiak sem mondhatók természetszerütlen takarmányoknak, sőt fehérjegazdaságuk miatt mindenesetre jobban táplálják az állatokat s jobb trágyát adnak, mint a középszerü fü s a középszerü réti széna, amihez még az is járul, hogy nitrogéngyüjtő gyökereiknél fogva a legjobb erőben hagyják a földet. De nemcsak a here s luczerna, hanem a többi pillangós virágu takarmánynövények, nevezetesen a baltaczim, zabos- és szöszösbükköny, borsókeverék, nyulszapuka stb. is a legnagyobb méltatást érdemlik, mert azokkal is olcsóbban tudjuk a fehérjét előállitani, mint a nem pillangós virágu takarmánynövényekkel, vagy mint ahogy azt vásárlás által szerezhetjük be.

A második módot illetőleg megemlitjük, hogy ugyanazon takarmány annál több fehérjét tartalmaz, minél jobb erőben lévő talajon s minél kedvezőbb, illetőleg növénytermészetének megfelelőbb viszonyok között termesztjük. A fü és széna pl. sokkal gazdagabb fehérjében, ha a legelőt s rétet hugylével trágyázzuk, a takarmányrépa, csalamádé, gabonaszalma több fehérjét tartalmaznak, ha jó erőben lévő vagy trágyázott földön termesztjük, vagy ha salétromot használunk fejtrágyául stb., amiből az következik, hogy rosszul számit az, aki csak kiélt földet használ takarmánytermelésre, mert ilyen talajon kevés és fehérjeszegény takarmány terem.

Ezért szánjunk minél több szántóföldet a pillangós virágu növényeknek s ne sajnáljuk a takarmánynövényektől a jó földet s a nem pillangósaktól az istállótrágyát, mert akkor nemcsak sok takarmányunk, de aránytalanul több fehérjénk is lesz, mi ugy az állattartásra, valamint a gabonatermesztésre a legüdvösebben fog hatni s esetleg a drága chilisalétrom vásárlását teheti fölöslegessé.

Cselkó István.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

95. kérdés. Mikép lehetne az utifümagot luczernamag közül kiválasztani? Sem szelelő-, sem arankarostával, egyenlő nagyságu és sulyu magva miatt nem tudtam kirostáltatni.

G. K.

96. kérdés. Homokpartok által övezett szabályozás folytán lecsapolt tófeneket, mely televénydus nedves fekete homoktalaj, óhajtanám magtermelés czéljából takarmányfüvel bevetni. Mily fünemet lenne legczélszerübb e helyen termelni. *L. J.*

97. kérdés. Ármederben fekvő, a Tisza által csak a magasabb vizállásokban elboritani szokott sárga iszaptalajban kaszálót óhajtanék létesiteni. Az árvarozsnok és csomós ebir keverékhez mily aljfüvet alkalmazzak?

L. J.

98. kérdés. Közönséges tarka nyugati tehenek jó lakásig őszi és tavaszi szalmaszecskát kapva, ezenkivül fejenként s naponta hány kgr. főtt burgonyára van szükségük, hogy középszerü karban legyenek; hetenként és fejenként mennyi sóra van szükségünk? A szopós borjunak van-e szüksége sóra és mennyire? A főtt burgonyát mikor és hogy elkészitve ajánlatos adni a teheneknek?

G. S.

99. kérdés. Alkalmas legelő-e a csibehur az idei bárányoknak? *G. D.*

100. kérdés. Lovaimmal már 3 éven keresztül csikót nem birok fogatni, daczára annak, hogy a fedeztetést kezdem januárban és végzem junius végével. Ugyanis mielőtt az állami ménektek kijönnének, addig magánménekkel fedeztettek, szóval kétszeri fedeztetési szezónon mennek keresztül és csikó még sincsen.

Kezdem a takarmányozást: a nyár folyamán zöldtakarmány, luczerna, vöröshere, fü, bükköny, őszszel, ha nincsen más, széna és zab, gyenge tengeri. tök és répa, télen pedig egészen az uj zöldtakarmányig; hol széna, lóhere, árpaszalma, zabszalma; abraktakarmány pedig: korpa, zabdara és tengeridara szecskával keverve.

A ló a fedeztetés után 2—3 nap pihen és némelyiket 8 nap is pihenni hagyom, de mind hiába, csikót nem fognak. A kanczák fiatalok 5, 7 és 9 évesek és elég jó kondiczióban vannak.

Kérdem, mi oka lehet annak, hogy csikó nélkül maradnak? *N. Gy.*

101. kérdés. Ha a bérleti szerződésben ki van kötve, miszerint bérlő takarmányt, szalmát el nem adhat, eladhatja-e a buza- s rozspolyvát s töreket, mint amely sem nem szalma, sem nem takarmány? *S. V.*

102. kérdés. A „*Köztelek*" folyó évi 14. számában Major Győző ur által közzétett dohánytermelési és mütrágyázási kisérletek cz. czikk ajánlja a melegágyi mütrágya „jadoo" használását. Kérdem, hogy ezen mütrágya hol és mennyiért szerezhető be és egy folyó öl melegágyra mennyi szükségeltetik. *B. B.*

103. kérdés. A nyáron felszántott 7 k. hold gyepbe, mely a télen éles boronával felboronáltatott, mit volna czélszerübb tavaszszal elvetni, tengerit vagy zabot? A hely vizenyős, földje fekete és lapályon fekszik.

D. A.

104. kérdés. Egy gabnakereskedő fölkért, hogy termeszszek neki lófogu orosz babot, ingyen adja hozzá a vetőmagot, a termést pedig átveszi mmázsánként 5 frt 50 krért. Kérdem, hogy ez terem-e Zalában, mennyi teremhet egy kataszter holdon és mennyi mag kell egy holdra? Szalmája mire értékesithető?

S. I.

105. kérdés. A durva takarmánynövényt mikor kell vetni, mennyi vetőmag kell kat. holdankint, milyen sortávolságra vehető, hogy kell müvelni és aratni, van-e erről irva könyv, vagy folyóirat. *N. L.*

Felelet.

Utifümag kitisztitása luczernamag közül. (*Felelet a 95. számu kérdésre.*) Utifüvet széllel nem lehet kitisztitani a luczernamag közül, mert igen sulyos, rostálás segélyével pedig csak az apróbb szemek távolodnak el. Ez idő szerint olyan módszer nincs, melynek segélyével egészen el lehetne távolitani ezen igen alkalmatlan gyomot a herefële magvak közül.

Thaisz Lajos.

Fümagtermelés. (*Felelet a 96. számu kérdésre.*) A leirt területre határozottan nem merem egyik vagy másik takarmányfüvet ajánlani, hanem kisérletezni kellene kicsiben több félével és pedig Dactylis glomerata, Phleum pratense, Bromus inermis és Avena elatiorral. E négy takarmányfüvet nekik megfelelő helyeken az országban sikerrel termelik. Ezek közül legkeresettebb a Bromus inermis. Meg lehetne továbbá próbálkozni az Avena flavescens-szel is, ez nagyon kifizetné magát, ha beválllana, mert magja igen drága. *T. L.*

Fümagkeverék sárga iszaptalajba. (*Felelet a 97. sz. kérdésre.*) A leirt területen a következő keverék adna jó kaszálót:

Trifolium repens . .	13%	— 1·3	kg.
Lotus corniculatus .	20%	= 2·6	„
Lolium italicum . .	10%	— 5·3	„
Dactylis glomerata . .	37%	= 14·9	„
Alopecurus pratensis .	10%	= 2·2	„
Agrostis stolonifera .	10%	= 1·3	„

kataszteri holdanként tehát 27 kg. és 600 gr. vetőmag volna szükséges a fenti keverékből.

T. L.

Burgonya etetése fejőstehenekkel. (*Felelet a 98. számu kérdésre.*) A tehenekkel fejenkint s naponta 10—15 kg. burgonyát czélszerü etetni; ami pedig a burgonyaetetés módját illeti, azt tapasztalták, hogy 10 kgig legelőnyösebb a burgonyát nyersen, de fölapritva s mintegy 1/6 annyi sulyu szalmaszecskával keverve etetni, mig ha több burgonyát etetünk, akkor előnyösebb azt főzni vagy gőzölni, mert a nagyobb mennyiségben etetett nyers burgonyától kellemetlen izt kap a tej, mig a főtt burgonya nem árt a tej izének. A tej mennyisége és zsirtartalmára nézve azonban közönyös az, hogy a tehenek nyersen vagy főve kapják a burgonyát. A főtt vagy gőzölt burgonyát összezuzva és szalmaszecskával keverve, a rendes etetési időkben, tehát reggel, délben s este első takarmányul adjuk a teheneknek. A fejőstehenek további etetésére vonatkozólag ajánljuk a „*Köztelek*“ 13. és 14. számának „*Fejőstehenek takarmányozása*“ czimü közleményeit.

Sót átlag 40 gr-ot czélszerü naponta egy tehénre számitani s azt a jelen esetben a burgonyára kell hinteni. A szopósborjuk nem szükségelnek sót, mert a tej elegendő sót tartalmaz, szintugy az a széna s abrak is, amit a szoptatás alatt etetünk velük.

Cselkó.

A csibehur, mint báránylegelő. (*Felelet a 99. sz. kérdésre.*) A csibehur egyike a legtermészetszerübb takarmánynövényeknek s miután állatjaink — a lovat kivéve — nagyon szeretik, bátren legeltethető és pedig ugy a megnőtt, valamint a növendék állatokkal. Némi óvatosság azonban nem árt a csibehur legeltetésénél, mert kivételesen fölpuffasztja az állatokat, különösen ha harmatos, vagy ha meg van ázva s ha az állatokat ébgyomorral hajtjuk reá. Ezért tanácsos a bárányoknak kihajtás előtt kevés szénát adni s azokat csak a harmat fölszáradása után a csibehurra ereszteni.

A csibehur táphatása valamivel csekélyebb mint a füé, mert átlag van százalékokban:

	a legelő füben	a csibehurban
szárazanyag .	20·0	20·0
em. fehérje . .	1·6	1·1
„ zsir . . .	0·4	0·3
„ szénhidrát	9·5	9·1

E csekély fogyatkozását azonban kiegyenliti a csibehur azáltal, hogy az állatok többnyire kevesebb fáradsággal legelik, mint a füvet.

Cselkó.

Mi lehet az oka a kanczák nem fogamzásának. (*Felelet a 100. számu kérdésre*). A kanczák meddőségének sokféle oka lehet, de ezt az okot többnyire csak akkor lehet kideriteni, ha az adott viszonyokat és körülményeket igen pontosan megfigyeljük. A jelen esetben határozott választ annyival kevésbé lehet adni, mert az sincs megmondva, hogy valjon szilárd vagy petyhüdt szervezetü kanczákról van-e szó. Azért tehát vegyük sorra a dolgot. A kancza csak akkor fogamzhatik, ha termékeny csődörrel a sárlás pillanatában fedeztetik be. Első kérdés tehát termékeny-e a csődör? Miután jelen esetben több csődörről van szó, alig tehető fel, hogy a csődörben legyen a hiba. Miután azonban ennek a lehetősége még nincs kizárva, meg kell figyelni, hogy az ugyanazon csődörök által befedezett más kanczák fogamzanak-e vagy sem. Tudunk egy esetet, a hol egy fedeztető állomás három ménje által befedezett összes kanczák közül csak 7 drb fogamzott. A második kérdés, hogy csakugyan sárlik-e a kancza a befedeztetés pillanatában, mutatja-e tehát a sárlásnak jeleit; mert megesik ám elég gyakran, hogy a petyhült szervezetü kancza magára engedi erőszakolni a mént, ha nem sárlik is. A kanczát tehát nem akkor kell befedeztetni, amikor éppen alkalom kinálkozik arra, hanem mikor a sárlás jeleit valóban mutatja, de akkor azután nem kell halogatni, hanem azonnal mén alá vezetni. Jelen esetben azonban ugy hiszem a takarmányozásban is kereshető a hiba. Nagyon sok ott a kukoricza-dara, korpa, répa, a melyek meglehetősen petyhüdté teszik a kanczát. Ha tehát az előbb emlitett körülményekben nem lehet feltalálni az okot, a kanczákat tisztán széna- és zab-etetésre kell fogni, és emellett naponként meghajtani vagy lovagolni — már t. i. azokat, melyeknek nincs kis csikója, hogy a felesleges zsirt kiizadják. Ha ez a fogás sem használna ugy legjobb lesz a tenyészanyagot kicserélni, mert az is feltehető, hogy talán bizonyos szervi bajok vannak jelen, a melyeken persze nem lehet segiteni.

Csy.

Szabad-e a polyvát és töreket eladni? (*Felelet a 101. számu kérdésre.*) A buza- és rozspolyva és törek époly takarmány, illetve alomanyag, mint a szalma, mert egymást kölcsönösen helyettesithetik. Tápanyagtartalom tekintetében pedig a polyva gazdagabb s ennélfogva mint takarmány becsesebb is, mint a szalma, mely okból eltartására nagyobb gondot is forditanak, mint a szalmára. A törek pedig nem egyéb, mint összetört s polyvával kevert szalma. *Gazdasági értelemben tehát a szalma, polyva és törek, egy kategóriába tartozó hasonló értékü anyagok* s a polyvát és töreket senki sem fogja ipari czélokra szolgáló, nyers anyagnak tekinteni, époly kevéssé, mint a szalmát, habár utóbbi még papirgyártásra is alkalmas.

Mindezekből az következik, hogy ha a szerződésben ki van kötve, *hogy a bérlő sem szalmát, sem takarmányt el nem adhat*, a polyva és törek eladása sem állhat jogában, mivel ezek az anyagok határozottan *a takarmányfélék közé* sorolandók, mert minden okszerűen kezelt gazdaságban takarmányul használtatnak.

Figyelembe veendő továbbá, hogy a haszonbéri szerződésben a takarmány és szalma eladása azért lett eltiltva, hogy ezek az anyagok trágyává alakitva, a szántóföld termőerejének fentartására forditassanak s igy ha a bérlő polyvát és töreket eladna, trágyakészlete csökkennék, a mi a szántóföld termőerejének fokozatos hanyatlását vonná maga után. A polyva és törek eladása által tehát a haszonbéri szerződés intencziója ellen is vétkeznék a bérlő, minélfogva ezen anyagok eladása mellőzendő.

—h.

Jadoo a dohány-melegágyakban. (*Felelet a 102. számu kérdésre.*) A jadoonak nevezett anyag a „Jadoo Company“-nál Sopronban szerezhető be, melyet a melegágyakban következőképpen kell használni:

A jadoot használat előtt jól szét kell tépni, hogy összeálló darabokat ne képezzen s ha száraz lenne, meglocsolandó annyira, hogy nyirkossá váljék. Az ily módon előkészitett anyagból körülbelül egy ujjnyi vastag réteget teszünk a melegágyi földre s 2—3 cm. vastag földréteggel betakarjuk. Egy 4 méter hosszu s 130 cm. széles melegágyba körülbelül 20 kgr. kell.

K. K.

Felszántott gyep bevetése. (*Felelet a 103. számu kérdésre.*) Tekintettel azon körülményre, hogy a tengerit jóval később vetjük, mint a zabot, a tavaszszal vizenyősebb gyeptörésbe, helyesebb lesz korán érő tengerit vetni. A tengeri vetése idejekor a föld már megszikkadt, mig a korai zabvetésnél még tulnedves lehetne. Másrészt a tengeri, mint kapásnövény, a talaj összetömődését megakadályozza, azt porhanyó állapotban tartja, ami gyeptörésnél lényeges dolog. A korán érő tengerik közül vethető a székely korai tengeri, a kanadai vagy florentini tengeri. Sőt ha a vetés május vége előtt eszközölhető nem lenne s a talaj fekvésénél fogva tartani kell attól, hogy az ősz eleje felé ismét vizenyőssé lenne, akkor legjobb lesz cinquantinó tengerit vetni, mely a magyaróvári gazdasági akadémia gazdaságában szerezhető be igen jó minőségben.

Ky.

A lóbabó termesztése. (*Felelet a 104. számu kérdésre.*) Az orosz lófogu bab nem egyéb, mint a nálunk is termeszteni szokott lóbabónak egy félesége. Jó erőben álló földet kiván, sőt a friss trágyát is nagyon meghálálja, ami annyival is inkább előnyös, mert utána a buza kitünően szokott sikerülni; a lóbabó a buzának egyik legkitünőbb előveteménye.

Április hó elején vethető, sőt ebben az időben legjobb elvetni, mert akkor a levéltetvek támadásának kevésbé van kitéve. Sorvetőgéppel 24—36 cm. távolságban elvetve, kat. koldanként 70—90 kgr. mag szükségeltetik. Én rendesen 36 cm. távolságban vetem kat. holdankénti 70 kgr. mag felhasználásával. Termése kat. holdanként 8—12 q között ingadozik. Nálam például a mult évben, a jégverés daczára, 12 métermázsán felül termett. Mivelése olyan, mint a kapás növényeké. Kelés után kapálunk és ha szükséges, a sorban kissé ritkitunk ugy, hogy 8—10 cm.-re álljon egyik tő a másikhoz; a fejlődés folyamán még egy kapálásban és egy feltöltögetésben részesitjük, mely munkák lókapákkal eszközölhetők. Midőn hüvelyei feketednek, akkor legjobb *sarlóval* levágni s kis kévékbe kötve s megszáritva, akár cséplőgépen (tágra állitott kosárral) kicsépelni vagy kinyomtatni. Utóbbi jobb, mert a gép sok magot összetör.

Szalmája nem igen értékesithető, a birkák finomabb részeit megeszik ugyan, de leginkább csak tüzelésre használható.

Ky.

A durra termelése. (*Felelet a 105. számu kérdésre*). Ott, ahol a csalamádé biztosan megterem, a durrát csak feltételesen, kisebb területeken érdemes termelni, mert nem ad oly jó takarmányt, mint a csalamádé, könnyebben fásodik meg, a rossz hideg időjárást könnyebben sinyli, a talajt is jobban kiéli s végül magtermelése is bizonytalanabb, mert a madarak óriási kárt tesznek benne s magja igen későn érve, nem ritkán éretlenül kerül leszedés alá. Előnye, hogy a szárazságot jobban birja mint a csalamádé, de csak akkor, ha előzetesen kellően megerősödhetett.

A durra vetése május hó első felére esik; takarmányul, sorvető-géppel 24 cm. sortávolságba vethető, mely esetben k. holdanként körülbelül 10—12 kg. a vetőmagszükséglet, feltéve, hogy a mag jóminőségü; erről előzetesen csiráztatással meg kell győződnünk, mert a rossz csiraképesség a durramagnál könnyen előfordul, ha tenyész-feltételeinek meg nem felelő talajról vagy klima alól került ki. A durrát legalább egyszer megkapálni igen czélszerü, eszközölhető ez a 24 cm. vetésnél is, de ezen czélból vethető 36 cm.-re is.

Ky.

---

†

Luczenbacher Pál.

(1818—1900.)

Idegen országban, hová kortól és munkától kifáradtan a csendes magányba visszavonult, életének 83-ik évében, f. hó 12-én reggel csendesen elhunyt szobi id. *Luczenbacher* Pál. Benne a magyar tipusnak egy olyan alakja szállott sirba, aki életének egész folyásával igazolta, hogy a kitartó szorgalom, az egyszerü és takarékos életmód, a helyes vállalkozói szellem, a kellő kereskedelmi képzettség a magyar nemzeti fajtulajdonsággal nem ellenkezik és oly kiváló ered-

ményeket szülhet, amelyek az ország közgazdasági haladásának elömozditása mellett, az egész javára is szolgálnak.

Id. *Luczenbacher* Pál szegény és egyszerü szülöktöl származva ugyan, kitünö nevelésben részesült és képességeit, tanulmányait az üzleti élet körében értékesitvén, ezáltal nemcsak óriási vagyont szerzett, hanem egyuttal módja volt jótékonysági hajlamait nagy mértékben kiélégiteni és az ország közgazdasági fejlödését elömozditani, minek következtében a közélet terén is a legkiválóbb tekintélyek közé emelkedett. Ö a vagyont, melyet saját munkájával gyüjtött, eszközöknek tekintette, hogy családját a közpályán való müködésre képessé tegye. Ö maga élete végéig a legszerényebb igényekkel birt és jóformán magas korának legutolsó évéig a folytonos munkának volt embere.

Nagy munkaképessége, hazafias áldozatkészsége, világtapasztalatai, széles körü miveltsége általános elismerést szereztek számára és a királyi kegynek sugarait is reávetették, midön elöbb a magyar nemességet, késöbb pedig a förendházi tagságot nyerte meg.

Élete folyása egyike a legérdekesebbeknek és legváltozatosabbaknak. Saját személyére nézve igénytelen, kényelmet nem ismerö, fáradhatatlan szorgalmu, mértékletes életü, egészséges szervezetü. Állandó törekvése volt, hogy mindenben czélszerü javitást eszközöljön és minél több embernek munkát és keresetet nyujtson. Általános nézet volt felöle, hogy mindenben szerencsére van. Pedig az ö dolgai azért sikerültek mindenkor jól, mert ö bár minden dolgát erélyesen vezette, mig valaminek a sikerét biztositva nem látta, sokat nem áldozott reá. Az ö kisérletei tehát nem voltak drágák, sikerei pedig biztosak és nagyok lettek.

Mint hazafi kivált a szabadság harczban tünt ki, amidön Szobon a német sereg megérkezte elött összes hajóit elsülyesztette, hogy a dunai átkelést lehetetlenné tegye és néhány nap mulva a Komárom felszabaditására és a Nagy-Salló felé vonuló magyar seregnek viszont néhány nap alatt hevenyészve oly hidat épitett a Dunán, melyen az egész magyar sereg lovassággal és tüzérséggel együtt átkelhetett. A szabadságharcz alatt és után nagy veszteségek érték ugy öt, mint bátyját: Jánost, aki egy évig az Ujépületben börtönt is szenvedett.

Mint embert a kiváló jóság, szivélyesség és müveltség jellemezték. Jó tanácsaival senkivel szemben sem volt fukar. A közügyekben önzetlenül és buzgósággal vett részt. Egész életében csak barátokat szerzett magának.

Az ö egész élete példája a munkásságnak, mely kiváló sikerekkel dicsekedhetik.

Nyugodjék békével!

Életrajzi adatai a következök:

Id. Luczenbacher Pál született Hontmegyében, Szob községben 1818. február hó 15-én. Atyja a Duna, Garam és az Ipoly folyók halászatának bérlöje volt. Mint ilyen egyszerü ember volt ugyan, azonban belátta, hogy az iskolázottság és müveltség nélkül gyermekei az életben nagyobb elöhaladást nem tehetnek s azért két fiának iskoláztatására és neveltetésére viszonyaihoz képest a legnagyobb áldozatokat hozta meg. Pál fia iskolát Váczon kezdte és Nagyszombaton végezte el s 1835-ben visszatért az atyai házhoz, hogy atyjának akkor már kiterjedt faüzletében tevékeny részt vegyen. Ennek a faüzletnek kezdete nagyon egyszerü volt. A halászatbérlö Luczenbacher a nagyobb és szebb halakat ladikhoz kötött bárkában szállitotta Budapestre, de hogy a ladikok ne tegyék meg üresen az utat a förvárosig, a szobi jobbágyoktól vásárolt rözsefával terhelte meg, amelylyel Pesten jövedelmezö kereskedést üzött. Ez volt a Luczenbacher-féle faüzletnek az alapja, amely állandóan növekedvén, a legtekintélyesebb üzletté fejlödött ki. Luczenbacher Pál az atyai házhoz visszatérvén, János bátyjával együtt teljesen a faüzletnek szentelték magukat és pedig mig János a pesti eladásokat eszközölte, addig Pál az üzlethez szükséges faanyagot vasárolta az erdöben. Az 1838-iki árvíz sok kárt tett üzletükben, mert nemcsak a raktáraikban felhalmozott fát nagyrészben elvitte, hanem már

Luczenbacher Pál.

akkor létezett nagyszámu hajóikból igen sokat összerombolt és elsülyesztett, ök azonban nem csüggedtek és fáradhatatlan tevékenységükkel csakhamar pótolták a szenvedett károkat.

A két testvér atyja 1845-ben visszavonult az üzlettöl s azt teljesen fiaira bizta, kik azt azontul még 25 évig együtt folytatták, folytonosan gyarapodva. A szabadságharcz alatt ismét nagy vesztesége érték öket, de fáradhatatlan tevékenységük ezt csakhamar kipótolta és rövid idö alatt tevékenységüket még szélesebb körben uj vállalatok felkarolásával érvényesitették. Hajóépitö-gyárat, gözfürészt, gözmalmot, téglagyárakat, mészkemenczéket, trachit-kövnyát épitettek, szöllöket telepitettek, borkereskedést alapitottak. Ezenkivül 1854—60-ig Gregesen társaságában megépitették a tiszai vasutat Szolnoktól Püspökladányig és Debreczentöl Nagyváradig, továbbá az oravicza-aninai hegyipályát, a déli vasutat Budától Kanizsáig, Szegeden a szöregfi töltést és az ujszöny-brucki vasutvonalat. Luczenbacher Pálnak különösen nagy érdemei vannak a dunai hajózás fejlesztése terén. Ö volt ugyanis az elsö magyar vállalkozó, aki személyszállitó gözhajót épittetett s az ö „Szent-István" hajója volt az elsö magyar személyszállitó gözhajó, mely Esztergom és Budapest között naponkint közlekedett. Ezt a hajóját több más hajója követte, melyek Budapest és Mohács között közlekedtek s ezekkel az osztrák Duna-gözhajós társaságnak egészséges versenyt keltvén, a gözhajózás megolcsóbbodását idézte elö. Ezen a téren azonban a legnagyobb érdeme az, hogy ö kezdette meg a Dunán a teherhajóknak gözhajókkal való vontatását, amit addig lovakkal végeztek és ö teremtette meg a margitszigeti hajózást is. Luczenbacher egész életében szeretett tanulni s ezért jóformán minden évben nagyobb külföldi utazásokat tett. Ezek közül kivált az, amelyet 1871-ben az északamerikai Egyesült-Államok területén tett. Jótékonysága az öreg urnak általánosan ismeretes volt. Az ö szorgalmának gyümölcsét a köz- és jótékonyczélu egyesületek is élvezték, a szegényeket, ügyefogyottakat anyagilag segélyezte, árvaházakat, kórházakat, iskolákat nagymértékben segélyezett, Szobon óvodát, iskolákat és árvaházat alapitott. Az ö tevékenységének és közügyek iránt való érdeklödésének szép példája hogy daczára nagymértékü üzleti elfoglaltságának, a hazai és külföldi nevezetes férfiakkal, akiknek legnagyobb részével ismeretségben állott, a legszélesebb körü levelezést tartotta fenn. Luczenbacher közérdemei elismerésül Ö felségétöl elöbb a Ferencz-József-rend lovagkeresztjét, késöbb királyi tanácsosságot, majd szobi elönévvel a magyar nemességet és végül a Wekerle-kormány idejében a förendházi tagságot nyerte.

Luczenbacher a mezögazdaság terén is tevékenyen müködött. Hosszu ideig az OMGE. igazgató-választmányának volt tagja, majd midön a közügyektöl teljesen visszavonult, az OMGE. tiszteleti tagjának választotta meg. Az OMGE. sirjára egy diszes koszorut is helyezett.

Luczenbacher Pálnak családi élete is a legboldogabbak közé tartozott. Feleségétöl Plaveczky Alojziától négy fia és egy leánygyermeke született, akik közül István a legfiatalabbik, mult évben, férfikorának delén hunyt el.

Halála f. hó 11-én este Bécs melletti Hütteldorfban következett be, hová évek elött a csendes magányba visszavonult. Temetése f. hó 14-én ugyancsak ott megy végbe.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei. ... 417
A telepités kérdéséhez. ... 417
Romlik-e a magyar buza minösége? ... 419
† Luczenbacher Pál. ... 423

Növénytermelés.

A repcze elönövényei kötött talajon. ... 420

Állattenyésztés.

A budapesti XVII. tenyészállatvásár. ... 820

Takarmányozás.

A fehérjeböség fontosságáról. ... 822
Levélszekrény. ... 422
Vegyesek. ... 424
Kerekkedelem, tözsde. ... 426
Budapesti gabonatözsde. — Szesztizlet. — A központi vásárcsarnok árujegyzése a nagyban (en gros) eladott élelmiczikkek árairól. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Budapesti juhvásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi juhvásár. ... 427

Halálozás. *Ferenczy* Zsigmond m. kir. áll. jószágigazgató f. hó 7-én életének 46. évében elhunyt. Kitünö gazdát vesztettünk el benne, akinek elhunytát barátok és tisztelök széles köre fájlalja. A megboldogult hült testemét f. hó 9-én az ág. ev. hitvallás szerint teszik Bábolnán örök nyugalomra.

A szeszkontingentálási törvény módosítása. E hó 11-kén vette kezdetét a pénzügyminiszter által egybehivott ankét, melylyel a pénzügyminiszter a szeszkontingens kiosztásáról szóló törvény módositására nézve kiván megállapodásokra jutni. Az anketen gróf *Zselénszki* Róbert: A mezögazdasági szesztermelök országos egyesületének határozatij javaslatát terjesztette elö, amely a következöket tartalmazza: A törvényjavaslat ne novella alakjában, hanem mint szerves egész dolgoztassék ki az 1888. évi XXV. törvényczikk figyelembe vételével a következö elvek alapján: A szeszgyártás kizárólagos mezögazdasági iparág; az 1899. évi XXII. törvényczikk által mezögazdasági szeszföldek számára fentartott 53.941 hektoliter kontingens korlátlanul uj mezögazdasági szeszgyárak dotációjára dorditassék; azonfelül az ipari kontingensböl a mezögazdasági javára bizonyos százalék csekély kártalanitással levonassék; ezen kontingensnek — mely évenként 10,000 hektoliter lehet — fele dorditassék uj szeszföldek dotációjára, másik fele régi mezögazdasági szeszföldek redukált kontingensének ujbóli kiegészitésére. A jelenlegi mezögazdasági szeszföldek kontingense ki nem sajátitható; az ujaké legfölebb 960 hektoliter lehet. A kontingens az ipari szeszgyárhoz illetölog mezögazdasági szeszgyárnál a földhöz kötött jog, mely el nem adható; a szeszgyárak nem egyesithetök. A kontingens kiosztását vegyes bizottság eszközli, melyben a pénzügy-kereskedelem- és földmivelésügyi miniszteriumon kivül az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Mezögazdasági Szesztermelök Országos Egyesülete is egy-egy taggal képviselve legyen. Elemi csapás esetén a biztositék ne vesszen el. A ki nem termelhetö kontingens április 1-ig visszajelentetvén, 14 nap alatt pótkontingensként az igénylö mezögazdasági földek közt osztassék szét. Az ipari kontingens is, az 1899: XXII. törvényczikk 2. § ának intézkedésétöl eltérölag, elsö sorban a mezögazdasági szeszgyárak közt osztassék fel. A résztvevö gazdák mind e javaslat szellemében szólaltak fel. Reméljük a vita eddigi lefolyása után, hogy Lukács miniszter és a mezögazd. szesztermelök állásponthja között a kivánatos közeledés létre fog jönni, amit csakis a határozati javaslat alapján képzelhetünk el. Az anket még ma is tart. Eredményeiröl legközelebb számolunk be.

A kassai tenyészállatkiállitás. A tevékeny Abauj-Tornamegyei gazdasági egyesület aztal minden tavaszszal rendezett tenyészbikakiállitás ezidén a szokottnál korábban, márczius 9-én és 10-én tartatott meg. A felhajtott anyag számban és minöségben jóval felette áll az eddigi kiállitásoknak, mert mig az ezelött öt évvel elsö izben megtartott ilynemü kiállitásra csak ötven darab bika hajtatott fel s azok is jórészt nagyon is kifogásolhatók voltak, addig a mostanina 156 drb bika lett felhajtva, amelyeken a javulás nagyon is szembeötlö volt. És pedig javulást mutat nemcsak a nagy- és középbirtokosság tenyészanyaga, de a kistenyésztök közül is többen olyan kifogástalanul szép, föleg pinzgaui bikát hajtottak fel, hogy azok méltán oda sorakozhatnak a birtokosság által bemutatott anyag mellé. Legkisebb számban s igen gyönge minöségben volt bemutatva a magyar-erdélyi szarvasmarha, amelynek különben azon a vidéken nagyon csekély tenyészkerülete is van. A tisztavérü pirostarkák közül a pinzgauiak voltak legnagyobb számban bemutatva s különösen Widder Mór szépiaki bérlö és Kovács Géza nádasdi földbirtokos nagyszámu igen szép bikát mutatott be. Tisztavérü szimenthaliakat csak özv. gróf Forgách Sándorné petö-szinyei gazdasága mutatott be. Legnagyobb számban voltak természetesen a keresztezések, melyek közül több tenyészet olyan magas vérü s olyan tökéletes példányokat mutatott be, amelyek oda sorakozhatnak bátran a tisztavérüek mellé. E tekintetben Harkányi József torna-almási tenyészete, Sziklay Ede jánoki, özv. gróf Zichy Rezsöné enyiczkei, báró Schell Gyula nagy-idai, gróf Hadik János nádasdai tenyészete vált ki. A paraszt gazdák közül a lengyelfalviak és kassa-ujfalusiak hoztak be a legszebb bikákat. *csy.*

A zónatarifa reformja. A kereskedelemügyi miniszter tárczája költségvetésének tárgyalása alkalmából bejelentette a személy- és podgyászdijszabás reformását, miáltal a zónatarifának egy rég érzett hiányán fog segiteni. A zónatarifa jelenlegi szervezetében ugyanis a szomszédos és a távolsági forgalom utolsó zónáját fejlesztí és ezen forgalmakban nagy eredmények is éretnek el ugy a bevétel, mint az utasok számarányának szaporodását tekintve, illetve összehasonlitva a jelenlegi időpontot a zónadijszabás életbeléptetése elötti állapottal. A középtávolságban azonban a fejlödés nagyon hátramaradt és az emelkedés alig számbavehetö. A bejelentett reform sokkal alaposabb és mindenesetre hozzá fog járulni ahoz, hogy az annyira elhanyagolt középtávolságok forgalma is élénküljön. A kereskedelmi miniszter a 3—14. zónákat le fogja szállitani és egyuttal a zónákat ki fogja tolni lényeges áremelkedés nélkül. A cs. és kir. osztrák vasutak személydijszabásának tarifája szerint az egyes kocsiosztályok sokkal olcsóbbak a középtávolságban, mint a mi zónatarifánk, miért is azok alapul vételét ajánlhatjuk. A másik nem kevésbé fontos reform a podgyász-dijszabásokat illeti, melyeket a Dániel-féle módositás alkalmával jelentékenyen fölemeltek. A reform abból fog állani, hogy a miniszter a suly szerint való rendszert hozza be a zónák megtartásával, mostanában a darab és suly szerinti dijszabás érvényes. Az uj rendszer következménye lesz, hogy a közeli távolságokra a podgyász-dijszabás olcsóbb lesz és az emelkedés is méltányosabb és arányosabb.

Dijkedvezmény a haltenyésztés érdekében. A kereskedelmi miniszter a m. kir. államvasutak javaslatára megengedte, hogy a „Balaton Halászati Részvénytársaság" czime alatt gyorsáruként szállitandó és tenyésztési czélokra szolgáló *halivadék*-küldemények a m. kir. államvasutak vonalain kocsi- és fuvarlevelenkint legalább 5000 kg. után való fizetés mellett a mérsékelt kocsirakományu „A" osztály teheráru-dijtételének alapján szállittassanak, ami igen jelentékeny kedvezménynek felel meg. A cs. kir. szab. déli vaspályatársaság üzletigazgatósága a szóban forgó közgazdasági czélra való tekintettel elöreláthatólag szintén megfelelö dijkedvezményt fog engedélyezni, miáltal szóban levö társulatnak kitüzött czélja elérése meg fog könnyitetni és az országszerte hiressé vált „balatoni fogas", mely már-már kiveszöben van, jó hirnevének nem sokára ujból meg fog felelhetni.

A baromfitenyésztés fejlesztése és jövedelmezösége. Darányi földmivelésügyi miniszter azon intézkedéssel, hogy a hazai baromfiak nemesitésére a nemes baromfiak himeit adatja ki közönséges himekért cserébe, baromfitenyésztésünknek nagy hasznára volt, mert nemcsak a külföldi piaczra került jobb minöségü baromfi és tojás után nyert nagyobb bevétel képezi a gazdáknak ujabb jövedelmét, de különösen a nemesbaromfiért, melyet az állam köztenyésztési czélokra és magántenyésztök baromfi állományuk nemesitésére megvesznek, roppant nagy arányokban emelkedett a *kiszgazdák bevétele.* Mult évi kimutatások szerint a kiszgazda tenyésztöktöl vásároltatott 2127 nemes kakas, 50 óriás emdeni gunár, 373 pekingi gácsér, 300 bronz- és francziapulyka-kakas, összesen tehát 3310 db. nemes baromfi vásároltatott és adatott ki kiszgazdáknak a saját baromfiállományuk nemesitése végett, holott ugyane czélból s 1898-ban 1100 db, és 1897-ben csak 45 db adatott ki. Ezen bevásárolt baromfiakért a tenyésztök közel 35 ezer koronát kaptak a kincstártól.

A mozdonyszikrák gyujtó ereje. Egy franczia mérnök a mozdonyszikrák kérdését tanulmánya tárgyává téve, azon eredményre jutott, hogy a szikra alakjában elrebbenö fütöanyag a száraz köszénnek 7·25%-át teszi ki; miért is egy jó fütö gazdájának sok szenet és igy pénzt takaritha meg. Hogy mely távolságra gyujtják fel a szikrák a pályamenti tárgyakat, erre nézve egy amerikai vasuttársulat, mely évenkint tekintélyes összegeket fizetett mozdonyszikra által okozott tüzkárokért; kisérleteket tett. 5, 9, 15, 30, 60, 100 és 130 méterenyire a vonal tengelyétöl négyszögletes medenczéket ásatott, ezek széleit fakeretekkel szerelték fel, melyek közt parmutavászon volt kifeszitve. Ugy számitottak, hogy a nagy szikrák a vásznat ki fogják égetni és a lyuk fogja a nyomot mutatni, a kisebbek pedig a medenczébe fognak esni, a hol azokat összeszedni megmérlegelni és elemezni lehet. A hosszas kisérletek eredménye volt, hogy a legtöbb szikrától származó, babszemnagyságu anyagot találtak a 15—30 méternyire levö árkokban, melyek a kifeszitett vásznat egyetlenegyszer sem égették keresztül. A 100—130 méterre ásott árkokban a szél által odahordott szikrákból csak finom szénport találtak. A kisérletek azt bizonyitják, hogy oly tüzeknél, melyek a vonal tengelyétöl 40 méternyi földszalagon tul keletkeznek, a vasut felelösségge legtöbbször kizártnak tekinthetö.

Székely tengeri. Lapunk olvasóink ismételten figyelmükbe ajánljuk Szent-Királyi Árpád urnak az általa nemesitett székely tengeri vetömagáról szóló és lapunk 17-ik számában közlött körlevelét, megjegyezve, hogy a megrendelések a Szent-Királyi ur czimén, Székely-Keresztúrra intézendök.

Mint legmegbizhatóbb és legolcsóbb

magvak beszerzési forrása

ajánlható

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari szállitó magkereskedése

Budapesten, VI., Andrássy-ut 23.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(*Guttmann és Wahl* budapesti terménybizományi czég jelentése.)

Budapest, márczius 9.

Az időjárás a hét folyamán tartósan hideg és fagyos volt. Csapadék hó alakjában csak szórványosan fordult elő és ez is csak rövid ideig tartott. A hét nagyobb részében az időjárás erősebb légáramlatok mellett derült és a hőmérséklet a fagypont körül maradt. A vetések állásával nagyobbára meg vannak elégedve, habár elvétve ama helyekről, ahol a vetéseket elégséges hótakaró nem védte, visszaesést jelentenek kevésbé buzában, mint inkább a kései rozsokban. A balkánállamokban, Déloroszországban a vetések fejlődése kielégitő. A vizállás keveset változott. A külföldön az időjárás a miénkhez volt hasonló.

A külföldi piaczok üzletmenetét illetőleg a forgalom továbbra is szük keretben maradt, az irányzat azonban inkább állandósult és a hét vége felé szilárdabb alakot öltött. Amerikában az árak keveset változtak: az exportkereslet gyenge és nagyobbmérvü realizácziókra az árak nyugodtak maradtak. Utóbb emelkedő az irányzat és az árak a mult héthez viszonyitva 1 c. magasabbak. A Bradstreets jelentése szerint a látható készletek 477.000 bushellel gyarapodtak s következőkép alakulnak márczius 12-én: e héten 53.698,000 quarter, mult héten 54.083,000 q., 1899-ben 29.799,000 quarter, 1898-ban 31,414,000 q., 1897-ben 40.430,000 q. A La-Plata államokból tartósan kedvező hirek érkeznek. A termés ugy mennyiségileg, mint minőségileg teljesen kielégitő és a forgalom is e mellett élénk. Angliában az üzlet csendes, annál inkább, mert a hozatalok is bővek, az árak azonban alig változtak. Francziaországban a piaczok kezdetben a hideg időjárás befolyása alatt szilárdak voltak, később azonban visszaestek és a mult héthez viszonyitva változatlan árakon jegyeznek. A többi kontinentális piaczokon az üzleti viszonyok csendesek, a kinálat jó és az árakban alig van jelentékenyebb változás.

Nálunk a forgalom az összes czikkekben gyenge volt; az árak ugy kenyérmagvak- mint takarmányczikkekben tartottak maradtak.

Az üzlet részleteiről következőket jelenthetjük:

Buza szilárd hangulatban indult. A malmok jó vételkedvet tanusitottak és a tulajdonosok némileg magasabb árköveteléseit is készséggel adták meg. Az érdeklődés azonban csak rövid ideig tartott, a kereslet hamarosan megszünt, mig a kinálat ennek ellenében tartósan bő maradt és erősebb eladási hajlam is nyilvánult. Az árjegyzések igy szilárd irányzatukat nem is voltak képesek fentartani és az elért árelőnyön kivül még néhány fillér veszendőbe ment. A hét vége felé ujból kellemesebb hangulat érvényesült és az árak is javulóak. A hozatalok eladatlan vaggonáruban az egész hét folyamán gyengék voltak, mig raktár- és beérkező hajóáru bőven van kinálva. A forgalom nagyobbrésze is tételekből áll és összesen kb. 150.000 métermázsát tesz ki. Egyenlegképpen az árak a mult héthez viszonyitva 10 fillérrel magasabbak. A hetihozatal 87.000 métermázsára rug.

Rozs csak mérsékelten volt forgalomban és az üzlet nehézkesen fejlődött. A kereslet ugy a fogyasztás, mint az export részéről gyenge és mig alárendelt- és középminőségü áru el volt hanyagolva addig jobb- és finom minőségüek teljes mult heti árakat értek el. Minőség szerint 11.80—12.20 koronát jegyzünk merkantil áruért, finomabb áruért 12.50 koronáig fizettek helybeli paritásra. Urasági finom rozsok ezenfelül is értek el. Nyiri származékokban nem volt forgalom és debreczeni paritásban inkább névleg 11.20 koronáig jegyzünk. (Minden 100 kilogrammonként.)

Árpa (takarmány és hántolási czélokra) gyengén volt forgalomban és a kinálat is korlátolt. A vételen gyárosok s részben hizlalók vettek részt és kellemes hangulat mellett változatlan tartott árakat fizettek. Minőség szerint 11—11.50 koronáig jegyzünk helyben. Szerb árpa hajótételekben jobban van kinálva és helyben elvámoltan 10.90 koronán kelt el 3 hóra. Jó középminőségü sörárpa kisebb mennyiségben budapesti paritásra 12.—13. koronáért adatott el. (Minden 100 kilogrammonként.)

Zab vasuti áruban mérsékeltebben van kinálva, mig hajóáru valamivel bővebben került a piaczra, a kereslet azonban állandóan csak mérsékelt maradt. Az árak csendes irányzatban teljesen változatlanok és szin- és tisztaság szerint 10.—11. koronát jegyeznek 100 kg.-ként helyben átvéve.

Tengeri állomásokon átvéve gyengén van kinálva, mig helyben — hajóáruban bővebb a hozatal. A kereslet ennek ellenében valamivel gyengült és a beérkezett hajóáru nagy része a Dunán felfelé ment tovább. A keresIethez viszonyitva az árak egyes napokon néhány fillérrel javultak, vagy visszaestek, a mult héthez viszonyitva azonban mindazonáltal 10—15 fillérrel magasabbak, budapesti paritásra 10·15 korona, Kőbányán 10·50 koronáig jegyzünk. Szerb tengeri a a hét elejével hajóból átvéve helyben 10·20 koronáig kelt el. (Minden 100 kg.-ként.)

Olajmagvak: Káposztarepczében effektiv áru e héten nem volt forgalomban és 24.——25.50 koronáig terjedő árjegyzésünk csak névleges. Káposztarepcze augusztusra bárkorlátolt forgalom mellett, a tartósan fagyos időjárás folytán azonban szilárd irányzatu és 24·70—25·10 korona között változott. Ma 25.——25.20 koronáig jegyezünk. A mellékczikkekben jelentéktelen a forgalom; vadrepcze 11.——13.—, gomborka 21.——23.—, lenmag 26.——30.— koronát ért el helyben.

Hüvelyesek: Bab iránt e héten is gyenge volt az érdeklődés, a kinálat ugyancsak korlátolt és az árak csendesek. Az export részére kisebb mennyiségek adattak el. Törpebab Gyöngyösön 17.50 korona, Félegyházán 17.50, gömbölyü Mohács 15·—, Zombor-Baján 15.—, Nagyvárad 13.50, Marosvásárhelyen 10.20 korona. Barnabab Kalocsán 14·50, tarkabab Nagy-Károlyon 9 50. Kendermag helyben 22.— koronáig jegyez. Bükköny 12—13·— korona. Muharmag 13·50—14·50 koronát jegyez helybeli paritásra, minden 100 kilogrammonként.

Napi jelentés a gabonaüzletről. 1900 márczius 13.

New-York és Chicago egy fél centig magasabb jegyzést küldött, a tegnapi déli tőzsdén nagyobbszabásu fedezéseket eszközöltek, a hőmérséklet még mindég a fagypont körül van, különösen éjszaka, mely tényezők csakis az árak emelkedését eredményezhették. Csekély árfluktuácziók mellett főképpen a tengeri iránt érdeklődtek s igy már nehány kötés után csak 10·50 K. kinálták s midőn ezen kurzus mellett nagyobb kinálat állott be, ujra lejátszották 10.44-ig. Az áprilisi buza jól tartotta magát és az egész forgalom alatt 15.06—08-on köttetett.

A készárupiaczon az árak teljesen változatlanok mindamellett, hogy kimutatás szerint vasuton ma 9110 q., mig hajón 52228 q. buza hozatott Budapestre s a malmok összesen körülbelül 20000 q. buzát vontak ki a forgalomból. Nagyobb tételek nem is keltek el.

Rozsban mérsékelt kinálat mellett csak kevés üzlet volt és helyben 12.——12·20 K., finomabb minőségekért 12·40 K. jegyzünk 3 hóra.

Árpa változatlan és takarmány czélokra 11·——11·30 K. kelt el, mig jobb árpákért 12 korona készpénzben fizettek.

Tengeri gyengén kináltatott s 10·20—40—55 K. volt elhelyezhető helyben.

Zab nehezen talál reflaktánsra és 10·——10·20 K.-ig köttetett.

Déli 12 órakor jegyez:

Buza áprilisra	1900.	15.04—06 ——
„ októberre	„	15.48—50 ——
Tengeri májusra	„	10.48—50————
Rozs áprilisra	„	12.62—66———
Zab „	„	9.90—9.92

Szeszüzlet.

Szesz. **(*Goldfinger* Gábor szeszgyári képviselő tudósitása.)**

A szeszüzletben e **hétnek** elején nagyobb kinálat uralkodott és főleg vidékről érkeztek nagyobb árajánlatok finomitott szeszre. Elkelt finomitott szesz budapesti gyáraktól 113·——113·50 koronán, adózatlanul 43·——43·50 koronán. Élesztőszesz változatlanul jegyeztetik és 43.50 kor. adózatlanul, 113·50 koronáig adózva zárul.

Vidéki szeszfinomitók által finomitott szesz azonnali szállitásra 40.50—41.50 koronáig volt ajánlva — ab állomás — és néhány tétel ez áron el is kelt.

Mezőgazdasági szeszgyáraktól kontingens nyersszesz gyéren volt ajánlva és nagyobb üzlet nem is létesült.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 36·50—37·— korona.

Bécs: **jegyzés** 39·60—40·— korona, **kontingens nyersszeszért.**

***Prágai* jegyzés** 112·— korona **adózott és** 37·75——.— korona **adózatlan szeszért.**

***Trieszti* jegyzés** 21·——22·— korona **kiviteli szeszért 90% hektoliterje.**

Kivitelre e hétnek elején több tétel finomitott szeszt vásároltak.

***Vidéki* szeszgyárak** közül: Temesvár, Győr, Losoncz 25 fillérrel drágábban, a többiek változatlanul jegyeznek.

Budapesti szeszárak e héten: Finomitott szesz 113·——113·50 korona, élesztőszesz 113·——113·50 K., nyersszesz adózva 111·——111·50 korona, nyersszesz adózatlan (exkontingens) —·———·— korona, denaturált szesz 37·——37·50 korona. Kontingens nyersszesz ——.———.— korona.

Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül bérmentve budapesti vasutállomáshoz szállitva készpénzfizetés mellett értendők.

Heremagvak ólomzárolása. *)

Budapest, 1900. márczius 11-én.

A budapesti m. kir. állami vetőmag-vizsgáló állomás az 1899/1900. idényben, azaz 1899. évi julius hó 1-től a mai napig az alant megnevezett magkereskedőknél és termelőknél a következő magvakat ólomzárolta:

	Luczerna	Lóhere	Összesen
	m é t e r	m á z s a	
Mauthner Ödön Budapest[3]	1663	1946	3609
Magy. mezőg. szöv.[4]) Bpest	771	1054	1825
Haldek Ignácz,[1]) Budapest	956	507	1463
Klein Vilmos Szatmár	150	727	877
Frommer A. H. utóda Bpest	363	456	819
Deutsch Gyula, Budapest	442	359	801
Ifj. Freund Sámuel, Szatmár	52	593	645
Singer Zsigmond, Budapest	89	371	460
Boross és Szalay Budapest	206	170	376
Beimel és fia Budapest	192	111	303
Klein Vilmos örök. Temesvár	90	136	226
Szávoszt Emil, Budapest	51	130	181
Radwáner és Rónai Bpest	37	123	160
Lamberger Károly Bpest	58	74	132
Kramer Lipót Budapest	95	14	109
Hollander A. Ungvár	20	71	91
Funkelstein József, Aradon	22	56	78
Gr. Teleki Arvéd,[2]) Drassó	52	4	56
Veninger Antal, Győrött	45	—	45
Felsenburg Tiv., B.-Gyarmat	8	22	30
Fuchs Fülöp, Budapest	—	13	13
Keszner Izidor, M.-Sziget	—	13	13
Nöthling Vilmos Budapest	—	2	2
Összesen	5362	6952	12314

[1]) 7 q Trifolium incarnatum, 16 q Trifolium repens, 1 q Anthyllis vulneraria.

[2]) 51 q répamag.

[3]) 97 q Anthyllis vulneraria, 10 q Phleum pratense.

[4]) 4 q Trifolium repens.

*) **A hazai mezőgazdaságra káros amerikai herefélé magvakat a magvizsgáló állomás nem** ólomzárolja.

A központi vásárcsarnok árujegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiczikkek árairól.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezetének üzleti jelentése. 1900. márczius hó 10-éről.

A hét második felében üzleti forgalmunk ismét élénk volt. Husfélék tartott áron keltek el. Szarvas és vadsertés iránt nagy érdeklődés mutatkozott és ennélfogva azok napi áron felül voltak elhelyezhetők. Vajban és turóban hiány van a piacz; az érkezett tételeket rohamosan elkapdosták és nagyobb áron fizették. Ugy élő-, mint tisztitott baromfiban az irányzat szilárd. Az árak emelkedtek. Csak a tojásüzlet lanyha, a zord időjárás következtében remélt szilárdságot a nagyhozatalok ellensulyozták, az árcsökkenés azonban nem öltött nagy mérveket, amennyiben az árveszteség egyenlegként csak 4 koronát tesz ki.

Finom fajalma iránt nagy az érdeklődés, mig közép és olcsórendü alma nagyon elhanyagolt és csakis árkedvezmények mellett volt a készlet elhelyezhető.

Eladásaink:

Vidéki marhahus 74—90 K., borju 84—96 K., sertés 80—94 K. 100 kilonkint. Könnyü, apró bárány nagy tételekben 7—14 K. páronként.

Szarvas 60—58, vadsertés 120 korona 100 kg.-ként.

Teavaj 2-2.60, főző-vaj 1.80—2, tehénturó 0·20—0·28 K. kilonként.

Élő baromfiból elkelt: tyuk 3, rucza 2.40—3, pulyka 10—12 koronáért páronként.

Vágott liba 1.30—1.36, pulyka 1 10—1.40 korona kilonként, I poulard darabja 2—2.80, kappan 2—2.20 K.

Tojás eredeti ládája folytonos hullámzások között 62—66 koronás árban lett értékesitve.

Finom fajalmát 80—120, olcsóbb rendüt 18—24 fillérért helyeztük el kilonként nagyban.

Hivatalos árjegyzés

Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban eladott élelmiczikkekről. Budapest, 1900. márczius 12-ről.

Hus és hustermékek. Marhahus 1 q. hátulja I. rendü 100—108, II. r. 96—100, III. r. 92—96, eleje I. r. 92—96, II. r. 88—92, III. r. 80—88, borjuhus 1 q. hátulja I. r. 140—120, II. r. 90—100, eleje I. r. 86—90, II. r. 75—86, bárány 1 darab hátulja ———, eleje ————, birkahus 1 q. hátulja I. r. 84—88, II. r. 80—84, eleje I. r. 76—80, II. r. 72—76, sertéshus 1 q. szalonnával budapesti 100—104, vidéki 80—94, szalonna nélkül budapesti 105—108, vidéki 86—104, sertéshus pörköltnek való ————, kocsonyának való ———, füstölt budapesti I. r. ———, vidéki II. r. 1 q. 100—120, malacz élő, szopós I. r. 1 drb 4.00—7.00, tisztitott I. r. 1 kg. 1.60—1.80, sonka 1 kg. nyers, belf. hentesáru 0.90—1.20, füstölt belf. csonttal 1.12—1.50, csont nélkül 1.20—1.70, sonka füstölt prágai, csonttal 1.76—2.00, csont nélkül 2.20—2.20, kolbász 1 kg. nyers ————, füstölt I. r. 1.30—1.60, szalonna 1 q. ———,

sózott 88—96, füstölt 100—112, sertészsir 1 q. hordóval 100—104, hordó nélkül budapesti I. r. 96—100, szalámi 1 kg. belföldi 200—350, prágai ——— korona.

Baromfi. a) *Élő*: (1 pár) csirke rántani való 2.00—2.40, tyuk belföldi I. r. 3.00—3.20, kappan hizott I. r. 4.40—5.00, sovány 2.60—3.20, rucza hizott I. r. 6.00—7.00, sovány belföldi ———, liba fiatal ujdonság —.0——.—, lud hizott I. r. 12.——12.00, sovány belföldi 0.——0.00, pulyka hizott I. r. 11.00—12.00, sovány belföldi ——— korona. — b) *Tisztitott*: csirke I. r. 1 drb 1.00—1.20, tyuk I. r. 1 drb 1.40—1.50, kappan hizott 1 kg. ———, 1 drb 1.80—3.00, rucza hizott 1 drb 1.60—2.80, 1 kg. 1.00—1.20, lud hizott 1 kg. 1.10—1.30, 1 drb 4.60—6.50, magló 1 kg. ———, 1 drb ———, pulyka hizott 1 kg. 1.10—1.30, 1 drb ———, magló 1 kg. ———, 1 drb ———, ludmáj 1 kg. 2.80-4.00, nagy 1 drb 1.00—2.00, ludzsir 1 kg. 1.60—2.00 korona.

Hal. *Élő*: (1 kg.) harcsa 2.00—2.40, csuka 1.90—2.00, ponty dunai nagy 1.60—1.80, márna 1.20—1.60. süllő balatoni ———, czompó 1.30—1.40, pisztráng nagy ———, kecsege 3.60—5.—, angolna ———, apró kevert 0.60—0.80. Lazacz rajnai 1 kg. 6.——7.— korona.

Tej és tejtermékek. Tej teljes 1 liter 0.16—0.16, lefölözött 0.12—0.12, tejfel 0.50—0.56, teavaj 1 kg. 2.00—2.30, főző darabos 1.60—2.00, szedett 1.00—1.50, olvasztott ———, margarin I. rendü ———, II. r. ———, tehénturó I. r. 0.20—0.28, juhturó 1.12—1.20, liptói 1.12—1.28, juhsajt ———, ementáli belföldi 2.00—2.00, grói belföldi 0.80—1.20 korona.

Liszt és kenyérnemüek. Kenyérliszt 1 q. ———, kenyér monori, fehér hosszu 1 kg. 0.26—0.26, barna 0.22—0.22, rozs 0.22—0.22 korona.

Száraz főzelék. Lencse belföldi 1 q. 12.00—20.00, külföldi 36.00—56.00, borsó hazai héjas 20.00 24.00, koptatott 26.00—30.00, külföldi héjas 20.00—34.00, bab fehér apró 12.00—18.00, nagy 12.00—16.00, szines 10.00—20.00 korona.

Tojás. Friss teatojás 100 drb 4.50—4.70, alföldi (1440 drb) 60.00—62.00, erdélyi (1440 drb) 58.00—60.00, szerb (1440 drb) ———, apró (1680 drb) ———, meszes tojás ——— korona.

Zöldség. Sárgarépa 100 köt. ———, I. r. 1 q. 4.40—6.00, petrezselyem ujd. 100 köt. ———, I. r. 1 q. 18.00—20.00, zeller I. r. 100 drb 6.00 8.00, karalábé I. r. 100 drb 2.60—3.20, vöröshagyma ujd. belföldi 100 köt. ———, érett makói 1 q. 10.00—11.00, fokhagyma I. r. 1 q. 24.00—30.00, czékla 1 r. 100 drb 1.20—2.00, II. r. 0.80—1.20, fejeskáposzta I. r. 100 drb 10.00—20.00, kelkáposzta I. r. 100 darab 3.00—6.00, vörösképoszta I. r. 100 drb 10.00—20.00, fejes saláta I. r. 100 drb 3.00—10.0, kötött saláta 100 drb ———, burgonya 1 vaggon sárga 450.0—500.0, fehér 320.00—360.00, rózsa 1 q. 5.40—5.50, fekete retek kicsiny 100 drb 1.20—2.00, ugorka 100 drb savanyitani való ———, savanyitott 3.60—4.00, nagy salátának ———, paradicsom olasz 1 q. —.00——.00, belföldi ———, zöld paprika 100 drb ———, tök főzni való 100 drb ———, zöldborsó hüvelyes 1 q. 80——90—, kifejtett ———, zöldbab hüvelyes 1 q. ———, kifejtett ———, karfiol 100 drb 17.00—20.00, torma belföldi nagy édes 1 q. 24.00—34.00, spárga 1 kg. 0.00—0.00 korona.

Gyümölcs. Alma, nyári édes 1 q. —.———.—, rétesbe való 18.00—30.00, vajkörte nagy I. r. 1 q. —.———.—, közönséges kevert körte 1 q. 10.00—20.00, szilva magvaváló nagy I. r. 1 q. —.———.—, nem magvaváló vörös 1 q. —.———.—, ringló nemes I. r. 1 q. —.———.—, baraczk kajszin 1 q. —.———.—, őszi 1 q. —.———.—, magvaváló 1 q. —.———.—, nem magvaváló 1 q. —.———.—, szőlő fehér mézes csemege 1 q. 50.00—90.00, közönséges kevert I. r. 1 q. —.———.—, meggy nagyszemü kem. 1 q. —.———.—, apró szemü 1 q. —.———.—, eper (szamócza) 1 kg. —.———.—, málna 1 kg. —.———.—, szeder 1 liter —.———.—, görög dinnye nagy I. r. 10 drb ———, kicsiny 100 drb —.———.—, sárga dinnye nemes I. r. 100 drb —.———.—, II. r. 100 darab —.———.—, dió nagy papirhéju 1 q. 50.00—60.00, apró kemény héju I. r. 1 q. 44.00—50.00, mogyoró nagy olasz 1 q. 76.00—86.00, gesztenye olasz nagy 1 q. 0.——0.—, belföldi 1 q. —.——.—, narancs messzinai 100 darab 3.60—7.60, apuliai 100 drb —.——.—, mandarin 100 drb 2.60—4.00, czitrom I. r. 100 drb 1.80—2.00, füge hordós 1 q. 34.00—40.00, koszoru 1 q 34.00—36.00, datolya sajtolt I. r. 1 q. 74.00—80.00, mazsolaszőlő (fehér) 1 q. 76.00—136.00, szőlő passatutti 1 q. ———, 1 q. —.——.—, szerb szőlő 1 q. —.——.— korona.

Füszer, ital. Paprika I. r. 1 q. 140.00—160.00, II. r. 1 q. 120.00—140.00, mák 1 q. 50.00—60.00, méz csurgatott 1 q. 80.00—104.00, lépes 1 q. ———, köménymag 1 q. —.——.—, boróka 1 kg. —.——.—, házi szappan szin I. r. 1 q. 56.00—60.00, közönséges II. r. 44.00—46.00, bor fehér asztali palaczkokban 1 hl. —.——.—, vörös bor 1 hl. —.———.—, házi pálinka palaczkokban 1 hl. —.——.— korona.

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piaczon 1900. márcz. 13-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „*Köztelek*" részére.) Felhozott Budapestről 42 árus 4 db sertést, 0 árus 3 db süldőt, 3000 kg. friss hust, 1000 kg. füstölt hust, 600 kg. szalonnát, 200 kg. hájat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, —— kg. kocsonyahust, — kg. disznósajtot, — kg. (— db) sonkát, — kg. töpörtőt.

Vidékről és pedig: Nagy-Kőrösről 5 árus 88 drb sertést, Czeglédről 6 árus 66 drb sertést, Madocsáról 1 árus 16 darab sertést, Dunavecséről 1 árus 6 drb sertést, Kis-Kőrösről 1 árus 4 drb sertést, Szabad-Szállásról 1 árus 2 drb sertést, összesen 15 árus 182 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 96—104 fillér, 1 q 90—94 korona, süldőhus 1 kg. 60—144 fillér, 1 q ——— korona, füstölt sertéshus 1 kg. 128—136 fillér, 1 q 110—112 korona, szalonna zsirnak 1 kg. 96—104 fillér, 1 q —— korona, füstölt szalonna 1 kg. 128—136 fillér, 1 q ——— korona, háj 1 kg. 100—112 fillér, 1 q ——— korona, disznózsir 1 kg. 116—128 fillér, 1 q ——— korona, kocsonyahus 1 kg. 80—88 fillér, 1 q ——— korona, füstölt sonka 1 kg. 140—152 fillér, 1 q ——— korona, kolbász 1 kg. ———, Disznósajt 1 kg. —— hurka —, 1 drb ———, töpörtő 1 kg. ——— fillér.

Hideghusvásár az Orczy-uti élelmi piaczon. 1900. márczius hó 13 án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „*Köztelek*" részére). Felhozott Budapestről 42 árus 124 db sertést, 1 árus 5 db süldőt, 3500 kg. friss hust, 400 kg. füstölt hust, 2000 kg. szalonnát, 1000 kg. hájat.

Vidékről és pedig: Czeczéről 2 árus 16 drb sertést, Ráczkevéről 1 árus 8 drb sertést, Dunapatajról 1 árus 7 drb sertést, összesen 4 árus 31 drb sertést.

Forgalom közepes. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 100—128 fillér, 1 q 92—96 K., süldőhus 1 kg. ——— fillér, 1 q ——— K., füstölt sertéshus 1 kg. ——— fil, 1 q ——— korona, szalonna zsirnak 1 kg. ——— fillér, 1 q 94—96 K., füstölt szalonna 1 kg. 112—120, 1 q ——— fillér, háj 1 kg. 100—108, 1 q ——— fillér, disznózsir 1 kg. 112—120, 1 q ——— fillér, kocsonyahus 1 kg. 60—80, 1 kg. ——— fillér, füstölt sonka 1 kg. ——— fillér, 1 q ——— korona.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utcza, 1900 márcz. 13, A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „*Köztelek*" részére). Felhozatott a szokott községekből 210 szekér réti széna, 45 szekér muhar, 45 szekér zsupszalma, 31 szekér alomszalma, 0 szekér takarmányszalma 5 szekér tengeriszár, 5 szekér egyéb takarmány (zabos bükköny, stb) 500 zsák szecska. A forgalom élénk Árak fil.-ben q-ként a következők: réti széna 380—580, muhar 480—600, zsupszalma 220—300, alomszalma 200—260, egyéb takarmány ———, lóhere ———, takarmányszalma ———, 100 kéve tengeriszár 1400—1600 luczerna ———, sarju ———, szalmaszecska 340—380, széna ——, uj ———, zabosbükköny 500—540 Összes kocsiszám 346, suly 501,700 kg

Állatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár. 1900. márcz. hó 9-én. *A székesfővárosi közvágóhid és marhavásár igazgatóságának jelentése.*

Felhajtatott: belföldi 1156 db, eladatott 1156 db, galicziai — drb, eladatott —— drb, tiroli — drb, eladatott — drb, növendék élő borju — db, eladatott — drb, élő bárány 14 db, eladatott 14 drb; belföldi 34 drb, eladatott 34 drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tiroli — drb, eladatott — drb, bécsi ölött — drb, eladatott — drb, növendék borju — drb, eladatott —— drb, ölött bárány 194 drb, eladatott 194 drb, élő kecske — drb, eladatott — drb.

A borjuvásár lefolyása élénk volt.

Árak a következők: Élő borjuk: belföldi ——— koronáig, kivételesen — koronáig dbonkint, 60·——78 koronáig, kivételesen 84 —— koronáig sulyra, galicziai ———, kiv. ——— koronáig drbonkint, ——— kor.-ig, kiv. ——— koronáig sulyra, tiroli ——— koronáig kiv. ——— koronáig drbonkint, ——— koronáig kiv. ——— koronáig sulyra, növendék borju ———, ——— koronáig, kiv. ——— koronáig drbkint, ——— koronáig, kiv. ——— koronáig sulyra, Ölött borju: belföldi 8 —84 koronáig, kiv. —— koronáig sulyra, galicziai ——— koronáig, kiv. ——— koronáig sulyra, tiroli ——— koronáig, kiv. ——— koronáig drbonkint, bécsi ——— koronáig, kiv. —— koronáig sulyra, növendék ——— koronáig, kiv. ——— koronáig drbonkint, élő bárány 11·——12·— koronáig páronkint, ölött bárány 8·——12·— koronáig párja.

Budapesti juhvásár. 1900. márczius hó 12 én. (A székesfővárosi közvágóhid és marhavásár igazgatóság jelentése a „*Köztelek*" részére).

Felhajtatott: Belföldi hizlalt ürü 157 darab, eladatott 157 drb, feljavitott juhok — drb, eladatott — drb, kisorolt kosok — drb, eladatott — darab, kiverő juh — drb, eladatott — drb, bárány — drb, kecske —, boszniai —, szerbiai —, angol keresztezés —, romániai ——, durvaszőrü — db.

A birkavásár jelentéktelen volt.

Árak a következők: Belföldi hizlalt ürü 38—52 K. párkint, 48—50 K.-ig 100 kiló élősuly szerint, feljavitott juhok ——·—— K. páronkint, ——— K.-ig 100 kiló élő suly szerint, kisorolt kosok ——— K.-ig páronkint, ——— K.-ig 100 kiló élő suly szerint, kiverő juhok ———.— K.-ig párkint, ——.— K-ig 100 kl. élős. sz., bárány — K. páronkint, kecske — K. anya jukok —·— K. páronkint, szerbiai — K. páronkint, angol keresztezés — K. páronkint, romániai — K. páronkint.

Bécsi vágómarhavásár. 1900. márczius hó 12-én. (*Vass Jenő* tudósitása a „*Köztelek*" részére.)

Összes felhajtás 4841 db. Ebből magyar 3477 db, galicziai 682 darab, bukovinai 103, német 579 db hizott 4106 db, legelő 735 db, fiatal —— db, ökör 3718 db, bika 427 db, tehén 557 db, bivaly 77 db.

A mult hetinél kb. 350 drbbal kisebb felhajtás daczára az irányzat ismét igen lanyha volt és az árak további 1 koronával 100 kgonkint hanyatlottak. Bikák azonban nagy keresletnek örvendettek és áruk métermázsánként 2 koronával emelkedett.

Árak: prima magyar ———·— (—·—) K., szekunda 60—70 K., tertia 50—59 K. Galicziai prima 68·——72·— (—·—) K., szekunda 60—67 K., tertia 52—59 K. Német prima 76—80·— (82——) K., szekunda 66—75 K., tertia 58—65 K. Legelőmarha: szerb és magyar 44·—58·— K., rosszabb minőségü 44—58 K. Bika 40—68·— (70.—) K., tehén 40—68 K. és bivaly 36——44·— K. é. s. Az összes eladások, élősulyban, koronaértékben értendők.

Bécsi szurómarhavásár. 1900. márcz. 8-án. Felhozatott: 3895 borju, 1464 élő sertés, 2155 kizsigerelt sertés, 325 kizsigerelt juh, 2520 bárány.

Borjuvásár változatlan. Nehéz ölött sertések jobban kerestettek és áruk 2—4 fillérrel emelkedett. A többi árunál változás nem állott be.

Árak kilogrammonkint: kizsigerelt borju 70—92, prima 94—106, primissima 108—120 (—), élő borju — prima ———, primissima ——— (——), fiatal sertés 68—84, kizsigerelt sertés, nehéz 84—92, hizó sertés ——, süldő 80—92 (94), kizsigerelt juh 72—88, fillér pr. kiló, bárány páronkint 16—32 korona.

Bécsi sertésvásár. 1900. márcz. 13-án. (*Schleiffelder és társai* bizományi czég távirati jelentése a „*Köztelek*" részére).

Felhajtás: 4622 süldő, 4860 zsirsertés, összesen 9482 drb.

A forgalom változatlan volt.

Árak kilónként élősulyban fogyasztási adó nélkül: prima 92—94 fillér, kivételesen 96 fillér, középes 74—90 fillér, könnyü ——— fillér, süldő 68—82 fillér

Bécsi juhvásár. 1900. márcz. hó 8-án. Felhajtás 501 db juh.

A csekély készlet 2 fillérrel magasabb áron kelt el.

Árak: export juh páronként 54—56 fillér per kiló, kivételesen 60, raczka —·———·— fillér.

Magyar Jelzálog-Hitelbank.

Hirdetmény.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank t. cz. részvényesei az **1900. március hó 25-ik napján d. e. 11 órakor** a bank helyiségeiben (V., Nádor-utcza 7. sz. a.) tartandó

XXXI-ik rendes közgyülésre

ezennel tisztelettel meghivatnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1899. évi mérleg megállapitása és a felmentvény megadása.
3. Határozathozatal a tiszta nyereség hováforditása iránt.

A részvények letehetők:

Budapesten: a bank főpénztáránál (V., Nádor-utcza 7. sz.) és a „Magyar Leszámitoló és pénzváltó-banknál".

Bécsben: az „Union-Bank-nál.

Parisban: a „Société générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France" czimü banknál.

Az igazgatóság.

Alapszabályok kivonata.

23. §. 20 részvény tulajdona 1 szavazatra jogosit.

24. §. Részvényesek, kik szavazó jogukkal élni akarnak, kötelesek a közgyülés összeülte előtt legalább 8 nappal részvényeiket téritvény mellett letéteményezni.

A letéteményezés a bank pénztáránál vagy más, a hirlapokban kijelölt helyeken eszközlendő.

25. §. A szavazó jog személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolható. meghatalmazás csak részvényeseknek adható.

Testületek, intézetek és kereskedelmi czégek, továbbá nők és kiskorunk a közgyülésen törvényes képviselőjük által vehetnek részt, ha azok különben részvényesek nem volnának is.

Azoknak, kik szavazó jogukat igazolták, a részvények és az utánok járó szavazatok számának megjelölésével ellátott igazoló jegyek adatnak ki.

A részvények a részvényes által sajátkezüleg aláirandó jegyzékbe, számszerü sorrenben és pedig a Magyar Jelzálog-Hitelbanknál 1, minden egyéb letéthelyen 2 példányon bejegyzendők.

A letevő a letett részvényekről téritvényt nyer és a részvények annak idején a közgyülés megtartása után, csakis ezen téritvény visszaadása mellett fognak neki kiszolgáltatni.

Az 1899. évi mérleg és jelentés **1900. március hó 17 tol** kezdve a t. cz részvényesek rendelkezésére áll.

(Utánnyomás nem dijaztatik.) 4843

AZ

ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET

felügyelete alatt álló

KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT

kiadásában a következő

gazdasági könyvek jelentek meg:

	füzve frt	kötve kr.
Cselkó és Kossutány *Takarmányozástan*	2.40	3.—
Cserháti Sándor *Talajismeret*	1.60	
Hilgard-Treitz *Szikes talajok*	—.80	1.—
Domokos K. *Gazdasági épitészet I-ső rész*	2.40	
Száhlender Gyula *Gazdasági épitészet II-ik rész*	2.60	3.—
Szüts Mihály *Mezőgazdasági becsléstan*	2.60	3.—
Cserháti Sándor *Okszerü talajmivelés*	2.60	3.—
Acsádi Jenő *Mezőgazdasági Út-, Vasut- és Hidépitészet*	2.60	3.—
Molnár István *Gazdasági gyümölcstermelés*	2.—	2.40
Beiwinkler Vilmos *Fajbaromfi-tenyésztés*	5.—	6.—
Rázsó Imre *Czukorrépa-magtenyésztés*	1.—	—.—

Megrendelések az

Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület pénztári hivatalához

Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)

intézendők.

A müveket bérmentve küldjük; s minden megrendelés után 25% engedményt adunk.

---

310. sz. 1900.

Földhaszonbéri hirdetés!

A m. kir. közalapitványi uradalom f. évi október hó 1-től

az Izgáz község határában fekvő $1321\frac{151}{1600}$ holdas földbirtokát 8 évi időre haszonbérbe adja.

A haszonbérbeadás zárt ajánlatu versenytárgyalással egybekötött nyilvános szóbeli árverésen

f. év április hó 30-án délelőtt 10 órakor

fog eszközöltetni a Buziás fürdőhelyen székelő m. kir. közalap. gazd. ker. főtisztség hivatalos helyiségében.

Ezen határnapra bérleni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy 1 K. bélyeggel ellátott és bánatpénzzel felszerelt irásos zárt ajánlataikat, melyben a holdanként megajánlott évi haszonbér összege számokkal és betükkel kiirandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő a bérbeadási feltételeket ismeri s azoknak magát alávetí, borítékozva a fenti határidő előtt alólirott főtisztséghez nyujtsák be, a boritékra feljegyezvén, hogy az ajánlat, mely bértárgyra szól:

Bánatpénzül a birtoktest minden holdja után Kettő (2) korona csatolandó a zárt ajánlatokhoz vagy teendő le a szóbeli ajánlat megtétele előtt készpénzben vagy az állam által óvadékképesnek elfogadott értékpapirokban.

Kikiáltási ár év és holdankint: **9 K. 20 fillér.**

Oly egyének, kik gyámhatalom vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén a kik az uradalommal szemben hátralékos tartozatban vannak, vagy bármi czimen perben állanak, az árverésből ki vannak zárva.

Elkésve érkezett vagy utóajánlatok valamint kellően fel nem szereltek figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevők közti szabad választási jog az uradalomnak fenntartatik.

A részletes haszonbéri feltételek alólirott főtisztségnél, valamint a zsidovini uradalmi ispánságnál és a szokásos hivatalos órák alatt betekinthetők vagy érdeklődök költségein lemásolhatók.

Buziáson 1900. évi márczius hó 3-án.

535 A m. kir. közalap. gazd. ker. főtisztség.

Sima szőlővessző eladás.

Gróf Chotek Rezső futtaki szőlőtelepéből

Mézes fehér	ezre	12 korona
Chasselas fehér	„	12 „
Barducis	„	14 „
Thomery	„	14 „
Bulchery	„	14 „

normális mértékben, még a készlet tart.
Megrendelések 573

az uradalmi igazgatósághoz Futtakra
(Bács-Bodrogmegye) czimzendők.

Főtiszt,

ki hirneves czukorgyári gazdaságokban nagymértékü hizlalással, kitünö eredménynyel, hosszú ideig müködik, 38 éves, németül, magyarul és tótul beszél, óvadékképes, kereskedelmi szakképzettséggel bir, felmondatlan állását változtatni óhajtja. Czim a kiadóhivatalban. 465

Gazdák figyelmébe!

Minden gazdaságban **nélkülözhetetlen a szabadalmazott s többszörösen kitüntetett**

„Diadal" terményrostákat

ajánl Behán Sámuel kizárólagos tisztitógép készitő B.-Szarvason.

Az általam készitett gépek, rosták egész uj alapelven készülnek, munkaképességük minden eddig gyártott rosták felett áll, mit az O. M. G. E. által Szolnokon rendezett rostaverseny eredménye is mutat, **hol az I. számu „Diadal"-rosta az I. dijat, állami arany érmet nyerte**; **Szegeden, uj és figyelemre méltó czimmel; 1896-ban kiállitási éremmel lett kitüntetve.**

Minden gabonanemhez használhatók feltünő eredménynyel, ugyszintén **heremagvak tisztitása és arankamentesitéséhez** is kitünően beváltak.

Könnyen hordozható, legujabb mód szerint. Egy tengelyen felerősitett 2 kerék által egy 14 éves gyermek, mint egy zsáktaligát a magtárban, sőt azonkivül is száraz földön könnyen viszi stb., stb.

Kivánatra részletes ismertetést és árjegyzéket küld 529

Behán Sámuel,
kizárólagos tisztitógép készitő B.-SZARVASON.

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak u. m. böröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérnemüek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Miskolc állomáson f. é. márcus 15-én d. e. 9-kor.

Kolozsvár áll. f. é. márc. 21-én d. e. 9-kor.

Bpest nyug. p. u. áll. f. é. márc. 30. d. u. 3-kor.

Budapest, 1900. március havában.

Az igazgatóság.

Szőlőojtványok

Nemes-Kadarka. Erdei, Piros-Baker, Kövidinka, Aramon, Alecanbusé, Olasz-Rizling, Rajnai-Rizling, Madlen, Chass, piros és fehér (gyöngyszőlő) Juhfark stb. stb. gyökeres, fás, szekvány minőség különböző alanyokon fajtisztán. Árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Ezen katalógus megszerzése meg azoknak is [illegible] már fedezték, vagy ezid [illegible] szerin [illegible] delni [illegible] — Tartalmazza az összes szőlőfajok leirását, termőképességet, metszését, egyéb m[illegible] gyakorlati tudnivalókat

Előkerités

(Élősövény)

[illegible] éslepényfa) va[illegible] mennyi sövénynövény közöt legelső. Gyorsan fejlődik [illegible] ellentáll. Főelönye, hogy agyag, homok, meszes, köves, szikes stb. talajban kitünően diszlik. Szőlők, kertek, legelők, udvarok, majorok, temetők stb. bekeritéséhez felülmulhatatlan legolcsóbb, örökös sövényt képez. [illegible] ra 6 frt, elegendő 200 m[illegible] [illegible] melékeltetik. — Magvak, friss szedés, csiraképes [illegible] 28 frt, 50 kiló 16 frt, 10 kiló 4 frt 20 kr. Ismertető árjegyzék ingyen [illegible] ve. Czim: «Ermelléki első szőlőojtvany-telep» Nagy Gábor, Nagy-Kágya. Biharmegye.

Agancsok,

remek példányok, haláleset miatt **eladók.**
Czim a kiadóhivatalban.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.
40134/F. IV. szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága közli a szállitó és utazó közönséggel, hogy a pozsonyi alagutnál fennállott forgalmi akadály elhárittatván, a Pozsony-Marchegyen át vezető személy- és teherforgalom minden korlátozás nélkül f. évi március hó 8. napjától kezdve ujból felvétetett.

Budapest, 1900. évi március hó 9. Az igazgatóság

Eladó szőlővessző.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület

„istvántelki immunis" homoktalaju

szőlőjéből a következő

európai és gyökeres szőlővesszők eladók.

1 éves gyökeres európai vesszők.

Olasz Rizling	15,000	ezre	10 frt
Nagy Burgundi	5,000	„	10 „
Mézes fehér	3,000	„	10 „
Szent-Lőrincz	2,000	„	10 „
Nemes Kadarka	500	„	10 „
Veltelini piros	3,000	„	10 „
Madelaine angevine	1,000	„	10 „
Tramini piros	3,000	„	10 frt
Piros Bakar	1,000	„	10 „

2 éves gyökeres európai vesszők.

Olasz Rizling	8,000	ezre	14 frt
Chasselas blanc	1000	„	14 „
Nagy Burgundi	1000	„	14 „

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület

igazgatójához

Budapest „Köztelek" intézendők.

Az elszállitás tavaszszal történik a megrendelés sorrendjében. A megrendelésnél a vesszők fele ára előre beküldendő, hátralevő rész utánvéttel szedetik be. Csomagolásért és vasutra szállitásért ezrenkint 1 frt számittatik.

Igazgató.

Borsodmegyei Gazdasági Egyesület. 391

Eladó szőlővesszők és ojtványok.

A „Borsodmegyei Gazdasági Egyesület" miskolczi szőlőtelepén termeli **különféle amerikai és európai sima és gyökeres vesszők**, valamint **elsőrendü gyökeres fásojtványok Rip. portalis és Rup. Monticolára ojtva eladók.** 391

Levélbeni megkeresésekre bővebb felvilágositással szolgál s kivánatra árjegyzéket küld **az egyesület titkári hivatala Miskolcz, Vármegyeház.** **Vértessy Tivadar,** ügyvivő titkár.

Magyar királyi államvasutak.
28196/900/C/III. sz.

Hirdetmény.

(Berlin-budapesti keleti expressvonat pótlékdijszabás életbeléptetése.)

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesités szerint folyó évi május hó 1-én a berlin-budapesti keleti expressvonatok használatáért járó pótlétékeket magában foglaló uj dijszabás lép életbe, mely a magy. kir. államvasutak dijszabáselárusitó irodájában Budapesten, VI., Csengery-utcza 33. II. emeleten 1 K.-ért lesz kapható.

Budapesten, 1900. március 7-én. Az igazgatóság.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köztelek).

Árak:

nagyban waggon-rakományonként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállitva 130 frt. A vasuti szállitásiköltség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejüleg a kainit árát egyesületünk pénztárához beküldeni kérjük, a szállitási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

A dr. Aschenbrandt-féle

bordói-por

a legbiztosabb, kényelmes kezelésü és olcsó ellenszere

a szőlő- és a burgonya

peronosporájának

Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete" raktárában:

50 kgos zsákokban ... ... à kg. 38 kr.
10 kgos zsákokban ... ... a kg. 40 kr.
5 kgos zsákokban ... ... à kg. 40 kr.

☛ A szőlő első permetezéséhez 1%; második permetezéséhez 1½—2%; harmadik permetezéséhez 1½%-os oldatot használjunk. — Egy kat. holdra kell 3 permezéshez 22—25 kg. bordói por, 25—30%-al kevesebb, mint a tiszta rézgálicz-ból.—

A port **konyhaszitán** a vizbe szitáljuk és kész az oldat.

A dr. Aschenbrandt-féle

réz-kénpor

a legbiztosabb, olcsó és a szőlőt egyéb betegségtől is védelmező ellenszere az

oidiumnak (liszttarmat).

Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete" raktárában:

50 kg. zsákokban ... ... à kg. 26 kr.
10 kg. zsákokban ... ... à kg. 28 kr.
5 kg. zsákokban ... ... à kg. 28 kr.

☛ Ahol az 1899-ik évben volt **oidium**, először április hóban, a mikor a szőlő hajtása 10—12 cm., **porozzunk**; másodszor junius hó végén, harmadszor augusztus hóban. — Egy kat. holdra kell 3 porozásához 15—18 kg. **rézkénpor. Sokkal kevesebb fogy belőle, mint a közönséges kénporból.**

Az emelkedő rézgálicz és kénárak folytán a dr. Aschenbrandt-féle porok fenti árai ideiglenesen kötelezők. — Tessék mielőbb a rendelést eszközölni, hogy a tavaszszal szállíthassunk. Elkésett rendelések teljesitésére nem szavatolunk, mert a gyártás korlátolt.

Permetező és fujtató gépek:

Vermorel-féle **„Eclair"** permetező ... ... 20 frt
Vermorel-féle **„Torpille"** porozógép ... ... 18 frt

Megfelelő magyar gyártmányok:

Permetező ... ... 14 frt
Kézi **fujtató** (igen finoman poroz) ... ... 5 frt
Háti **porozógép** (igen finoman poroz) ... ... 14 frt

Az „Aschenbrandt-féle" porok megrendelhetők a vezérképviselő

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél,

BUDAPEST, (Alkotmány-utcza 31. szám).

Ezenkivül megrendeléseket elfogadnak:

A „Borászati Lapok" kiadóhivatala,

BUDAPEST (Köztelek)

és a **vidéki megbizottak.**

Földbirtok,

tehermentes a pestmegyei Solti határban eladó, áll 240 hold igen jó szántó és 78 hold jó kaszálóból 1200□ öllel számítva. A föld általában jó föld, viz, szik és homokmentes, épület nélkül. Ajánlatok

Mltg. gróf Cavriani Miklós urhoz

Bécs, Heugasse Nr. 4. intézendők. 545

Meghivó

a „Magyar leszámitoló- és pénzváltó-bank"-nak

1900. március 25-én déli 12 órakor, saját helyiségében (V., Dorottya-utca 6. sz. a.) tartandó

XXX. rendes közgyülésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése az 1899. üzletévről.
2. Az 1899. évi számadás és mérleg előterjesztése és az igazgatóságnak a megállapitandó osztalékra vonatkozó inditványa.
3. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által elkészitett évi számadás és mérlegről, valamint a nyereség felosztását illetőleg tett inditványok megvizsgálásáról.
4. Ezen tárgyak, nemkülönben az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény fölötti határozat.
5. Az intézeti nyugdijszabályzat némely pontjának módositása.

☛ Azon részvényesek, kik a közgyülésen résztvenni kivánnak, felhivatnak, hogy az alapszabályok 17-ik §-a értelmében részvényeiket, a még le nem járt szelvényekkel együtt, **legkésőbb folyó évi március 22-ig a társaságnál Budapesten,** vagy **az Union-Bank-nál Bécsben** letéténeményezék.

A megvizsgált mérleg és az erre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés 1900. március 17-től kezdve a társaság helyiségeiben a részvényesek rendelkezésére áll.

Budapest, 1900. március 8-án.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Hirdetmény.

Uj személy- és podgyász-díjszabás életbeléptetése a Debreczen-Füzes—Abonyi h. é. vasuton.

Ezen h. é. vasuton f. év április hó 1-én uj személy- és podgyász-díjszabás lép élethe, melylyel az 1898. évi április hó 1-én életbeléptetett díjszabás érvényen kivül helyeztetik. Az uj díjszabás a magy. kir. Államvasutak díjszabas elárusitó irodájában (Budapest, Csengeri-utcza 33.) 20 filléért kapható.

Budapest, 1900. február 17.

Az igazgatóság.

Alomszalmát

3000 m. mázsát eladó a levantoi-rényi vasutállomásról kis drágaért fakvő helyről a gazdasági hivatal, Csákvár. 547

1/3 Hitertől

10 literig különböző nagyságu, használt, de jó karban levő Mgmüveden zárdó tejkannát megvétetni kérnek. Ajánlatok Illéssy Gedeon Siófokrólra, üdülőszállóra Boszán-féle Mihály küldendők. 548

Leégett

magyar állami selyemkisérletek jódálisa mellett ujra felépült, vagy megvásárolt, Fehér Miklós gyára Budapest, IX., Üllő-tér 22. 429

Ritka

alkalom egy 2100 holdas arondált birtoknak megvételére. Gyönyörű vadászat, országuti mentén, kőut vasutnak de vesztére fekszik, kitünő lakóhás és gazd. épületekkel, nagy gyümölcsösnek, teljesen felszerelve 15 ezer frtért azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 518

Birtokeladás,

Postmegyében Tura vasuti állomástól 20 percenyire Zalamelk községben fekvő 311. holdnyi birtok, emeletes kastélyával és parkkal szép gazdasági udvarral eladó. Részletesen a tulajdonosnál Kovács József birtokterczhelyén. 550

Korláthói

tőt vetőtárpa eladó q-ként 10 koronával, vevő szükségében Nyitra-Jablonczai állomásban szállítva. Cím: Gazdasági Intézet Korláthói, Nyitramegye. 449

Eladó

baltacsimmag 60—70 méterenénti jótekyen árban. Cím a kiadóban. 556

Használt,

de teljesen jó állapotban levő 18 sorsz vetőgép 250 koronáért vagy fake vasuti állomásra szállítva eladó. Cím a kiadóhivatalban. 509

Spárgagyökér

ugentenili, igen szép kifejlett és jó pótlásokban 2 és 3 éves-ok 1000 drb. 30 kor. 100 drb 4 korona. Megrendelések az ismeretlenek szétküldése nélkül, Simonovics Tódor n. 555

Tökmag.

Initial kaszonyi (régi tökmagmagyk kiló 160 fillérért Tarnai Berislavnál Apostagon Pest m. kapható. 517

Eladó

gyümölcsfák, diabokrok, rózsák stb. Árjegyzék kivánatra. Gróf Zichy Agost uradalmi kertészete, Kalocsa, Fő-utcza 22. 433

A nemesitett alcsuthi tengeri,

mint korán érő, bőtermő fajta, továbbá mint igen értékes kerekcsöcsöi dro, a tanai kendermagszemű tengeri 5-ös kiállitu a legkitűnőbbnek van ellenőrzve.

Vetőmagot ez idén is ad el az uradalom a következő árak mellett: gondos figyelemmel kiválasztott csőcsik közép részéről, kézzel morzsolt vetőmag ára metrmázsánkint 18 korona. Kisbereadi pázsal ára mázsánkint 14 korona. Az árak Anna-Liemdorra szállitva fizetésére birtokrendi helyi érdekű vonalon szakaszon kivül értendők. Vetőmagról 0·50 q-nél, pázsi áruból 1 q-nál kisebb mennyiség nem szállitatik. Megrendelésekre a pénz előlegen beküldése vagy az arra vonatkő utalásnak mellett, mig a kiadjuk-ban, illőpaul a fehérmegyei gazdasági intézőnek Fejérvárosban (posta, vasuty, távirda-állomás). 521

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:

A sertés javitása és hizlalása

gazdák és hizlalók használatára. Irta **K. Ruffy Pál.**

Ára gyönyörű kötésben 1 forint 10 krajczár.

KIS HIRDETÉSEK

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válaszra szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Gépész-kovács

[illegible]

Egy nagyobb

[illegible] modványok, melyek vissza [illegible]

Keresztetik

[illegible] ajánlatok bizonyitvány [illegible]

ÁLLÁST KERESŐK.

Okl. gazdász,

[illegible]

Földmives-iskolát

[illegible]

Dohányos gazda

[illegible]

Nős,

[illegible] tezettségének oleget [illegible]

Szeszfőző

[illegible] keres. Szives megkereséseket [illegible]

Volt tehenészgazda

[illegible] bizonyitványnyal rendelkezik [illegible]

35 éves,

gazdasági tanintézetet végzett [illegible]

Gazdatiszt

[illegible]

Jó házból

[illegible] kiadóhivatal [illegible]

Gazdatiszt

[illegible] családu keresztény intézetet nal [illegible]

Földmives-iskolát

[illegible]

Tejcsarnokos.

[illegible]

A legszerényebb

[illegible]

Gazdasági iskolát

[illegible]

Földmives iskolát

[illegible] ember, katonai kötelezettségé [illegible] megfelelő alkalmazást [illegible]

Ispáni

[illegible]

Gépész

[illegible]

Építész

[illegible]

ÁLLATOK.

Tenyészkan eladás.

[illegible]

Eredeti

Rambouillet kosok 357

mindenkor nagyobb mennyiségben, úgy válaszlékban kaphatók

gróf Herberstein Albert

uradalmi igazgatóságánál

Strilek.

Horvaország.

A főt. csanádi

[illegible]

A macsi uradalomban 1 drb. 3 éves tiszta

simmenthali

és 3 drb 2—3 éves

bern - simmenthali

kiválóan jól tejelő tehenek [illegible]

tenyészbika eladó

Macsi uradalom per Debreczen. [illegible]

VEGYESEK.

Brachfeld

[illegible]

Cirokka

[illegible]

Az uradalomnak

[illegible] magasságban tenyésztve [illegible]

Erőteljes

[illegible]

Rózsakarót

jutányosan szállit

NEUMANN és MANNHEIM

[illegible]

BUDAPEST,

[illegible]

Berkenye facskák

[illegible]

[illegible]				[illegible]

Hasonló vadgesztenyefák [illegible] us hyppocastanum) [illegible] rősek, jól gyökerezett fák, többször[illegible] n iskolázv[illegible]

2·8—3	mét. magasak á	80	fill.
3—3·5	„ „	100	„
3·5—4	„ „	140	„
4—4·5	„ „	180	„

[illegible]

ANTON PAYER [illegible]

VÁSÁROLJUNK

világhirü erfurti magvakat.

Kaphatók most

BUDAPESTEN

Radwaner és Rónai

[illegible]ében,

V., Nádor-u. 8. sz.

J. C. SCHMIDT erfurti [illegible]

magyarországi főraktárában.

Ugyanott gazdasági vetőmagvak, fümagvak stb. a legkitünőbb minőségben [illegible]

Tessék árjegyzéket kérni.

Luczerna,

Répamag,

Csomós ebir

Franczia perje

fümag.

Korán érő:

tavaszi buza,

duppaui zab,

székely tengeri,

Faiskolai termékekből

Vadgesztenye,

Kőrisfa,

tölgysorfák és csemeték,

kosár füzdugványok.

A drassói magyar törzstenyészetből több db. kiválóan fejlett

bika

Kapható:

gr. Teleki Arvéd úr

drassói uradalmában,

u. p.

Koncza.

Leszállitott

[illegible]

Cuprin-por

egbiztosabb és legolcsóbb óvszer a szőlő és burgonya peronosporája ellen.

Sulfin-por

tapadó és legbiztosabb ellenszere az oidiumnak (lisztharmat) sokkal olcsóbb mint más hasonló készit[illegible]

I-rendü Kékkövet, Creolin, Karbolsavat, Keserü sót, Entian és Kalmus gyökeret, csodasót, sósavat, szappanfőző sódát, összes kötszereket, valamennyi állati és gazdasági vegyszereket legjutányosabban szállit

DETSINYI FRIGYES,

Budapest,

V., Marokkói-u. 2., a Fekete Kutyához.

Tölgyfa

[illegible]

Szepességi

kárpáti fenyoborovicska,

valódi, legfinomabb minőségü, kis üstben égetett, állott régi, egyike a legegészségesebb italoknak, kitünő szer gyomorbaj ellen, hatható [illegible] szerfelett kedvező hatású. 5 kilós palaczk bérmentve, utánvetel [illegible]

Ganovszky Gusztáv, fenyőboro[illegible]

Nemesitett

[illegible]

Gazdaközönség figyelmébe.

Jutányosan eladó

6 drb 1500 kgr. hordképességü $2^1/_4$ m. hosszu, $1^1/_4$ m. széles 8 vasoszlopu és erős vaskorláttal ellátott százados uj marhamázsa, 8 drb 3000 kgr. hordképességü tolósuly-rendszerü százados uj szekérhidmérleg, 19 db 1000 kgr. hordképességü, sulyokkal ellátott tizedes és 26 drb 500 kgr. hordképességü sulyokkal ellátott tizedes mérleg. Javitások a helyszinén saját szerelőim által pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

DÉNES MANÓ

mázsamesternél

BUDAPEST, VII., Dohány-utcza 78.

Egy

[illegible] contingense megvételre keres [illegible]

Kényelmes nyaraló,

[illegible]

Champlain-Tavasz-buza

Duppaui zab,

baltaczim

franczia perje,

csomós

ebir

kitünő

minőségben

jutányos árban

kapható

Haldek

magnagykereskedése

József főherczeg ő cs. és kir. fensége udv. szállitójánál

Budapest,

Károly-körut 9. szám.

GÓZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvállalni; úgy

mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czimemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőzszántási vállalkozó **BUDAPEST-KELENFÖLD.**

Önmüködő **vizszállitó**

berendezéseket közeli források felhasználásával szállit

Kunz Antal

Weisskirchen (Morvaország).

Szivattyúk és fecskendők

minden fajtában. 466

Prospektusok és költségvetések ingyen és bérmentve.

A világhirü és hazánkban nagy elterjedtségnek örvendő amerikai

„Deering"-féle fűkaszálógépeket, marokrakó aratógépeket és **kévekötő aratógépeket,**

valamint egészen vasból és acélból készült **szénagyüjtőgépeket**

(lógereblyéket) van szerencsém a t. gazdaközönségnek akként ajánlani, hogy hogy minden általam szállitott ilyen gépnek használhatóságáért és jó munkájáért, nemkülönben anyagának jóságáért elvállalom a felelősséget.

Szükséglet esetén kérem a **megrendeléseket** ezen gépekre nekem **már most feladni**, mivel azokat **korlátolt számban hozatom Amerikából**, megtörténhetne, hogy **késői rendelményeket legnagyobb sajnálatomra már nem lennék képes fogatosítani.**

PROPPER SAMU

az amerikai Deering-gyár kiz. képviselője

BUDAPEST, V., Váczi-körut 52. szám.

— Árjegyzékekkel és elsőrendü bizonyitványokkal kivánatra készséggel szolgálok. —

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Egyedüli specialis ekegyártással foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

Egy és több vasu egyetemes ***aczélekéim*** *és*

talajmivelő eszközeim

olcsó ár, **elsőrendü minőség** és czélszerü szerkezetüknél fogva országszerte legjobb hirnévnek és kelendőségnek örvendenek.

Eperjes, 1898. October 1—3. legelső díjj állami arany érem.

Árjegyzékekkel és árajánlattal szivesen szolgálok.

Bächer Rudolf cs. és kir. kizárólagos ekegyára **BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utcza 68. sz.**

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

Egyedüli kizárólag sorbavetőgépekkel foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

Az

„Unicum-Drill"

egyetemes ***sorbavetőgép*** sokoldalu használhatóságánál, czélszerü szerkezeténél fogva **egész Európában**

a legjobb hirnévnek és **a legnagyobb kelendőségnek örvend**, ezeknélfogva az összes eddigi vetőgépek között az

első helyet foglalja el.

Árjegyzék és bővebb felvilágositással készséggel szolgál:

Melichar Ferencz cs. és kir. szab. kizárólagos vetőgépgyára **Budapest,** VI. ker., Nagymező-utcza 68.

Egyébiránt vagy más gyártmányokkal való kicsinyelni végett gyártmányaimat a t. gazdaközönség figyelmébe bocsátjuk.

„Pátria" irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest (Köztelek).